

სს „პაშა ბანკი საქართველო“

ფინანსური ანგარიშგება

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნასთან ერთად

შინაარსი

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება.....	5
სრული შემოსავლის ანგარიშგება.....	6
საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება.....	7
ფულადი ნაკადების ანგარიშგება.....	8

ფინანსური ანგარიშგების შერჩეული განმარტებითი შენიშვნები

1. ძირითადი საქმიანობა	9
2. მომზადების საფუძველი.....	9
3. სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვა.....	10
4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები	32
5. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები	33
6. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ.....	34
7. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები.....	35
8. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები.....	37
9. ძირითადი საშუალებები.....	39
10. არამატერიალური აქტივები.....	40
11. სხვა აქტივები და ვალდებულებები.....	40
12. ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე.....	42
13. ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	42
14. გადასახადები	43
15. კაპიტალი.....	45
16. პირობითი ვალდებულებები.....	45
17. წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან	47
18. თანამშრომლებზე გაწეული, ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	48
19. რისკის მართვა.....	49
20. სამართლიანი ღირებულების შეფასება	64
21. აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი	68
22. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები	69
23. კაპიტალის ადეკვატურობა.....	71

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სს „პაშა ბანკი საქართველოს“ აქციონერებსა და დირექტორთა საბჭოს

მოსაზრება

ჩავატარეთ სს „პაშა ბანკი საქართველოს“ (შემდგომში „ბანკი“) ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც შედგება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებისგან 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე აღნიშნული თარიღით დამთავრებული წლის სრული შემოსავლის ანგარიშგებისგან, საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებისგან, ფულადი ნაკადების ანგარიშგებისგან და ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნებისგან, მათ შორის მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვისგან.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობას 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი საქმიანობის ფინანსურ შედეგებსა და ფულადი სახსრების მოძრაობას ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტი წარმართეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების („ასს“) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დაწვრილებითაა აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვართ ბანკისგან დამოუკიდებლები ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს „პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსის“ (IESBA კოდექსი) შესაბამისად, და შესრულებული გვაქვს IESBA კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოსატქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

სხვა ინფორმაცია ასახულია ბანკის 2018 წლის წლიურ ანგარიშში

სხვა ინფორმაცია გულისხმობს ბანკის 2018 წლის წლიურ ანგარიშში ასახულ ინფორმაციას, გარდა ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნისა. სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელობა. ბანკის 2018 წლის წლიური ანგარიში ჩვენთვის ხელმისაწვდომი სავარაუდოდ გახდება წინამდებარე აუდიტორის დასკვნის თარიღის შემდეგ.

ფინანსურ ანგარიშგებაზე გამოხატული ჩვენი მოსაზრება არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და მასთან დაკავშირებით ჩვენ არც ახლა და არც მომავალში გამოვთქვამთ რწმუნებას რამე ფორმით ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შესახებ ჩვენს ანგარიშში.

ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობაა წავიკითხოთ ზემოაღნიშნული სხვა ინფორმაცია, როდესაც ის ჩვენთვის ხელმისაწვდომი გახდება, და განვიხილოთ, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია არსებითად შეუსაბამო ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან აუდიტის განმავლობაში ჩვენ მიერ მიღებულ ცოდნასთან, ან თუ შეიცავს სხვა არსებით უზუსტობას.

ხელმძღვანელობის და მართვის უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირების პასუხისმგებლობა ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ამ ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფასს-ის შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა შეაფასოს, აქვს თუ არა ბანკს უნარი, საქმიანობა გააგრძელოს, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ, კონკრეტული შემთხვევიდან გამომდინარე, განაცხადოს ფუნქციონირებად საწარმოსთან დაკავშირებული საკითხები და აღრიცხვისას გამოიყენოს ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს ბანკის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ მას არ აქვს რეალური არჩევანი ასე რომ არ მოიქცეს.

მართვის უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირები პასუხისმგებელნი არიან ბანკის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის მეთვალყურეობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია გონივრული რწმუნების მოპოვება იმაზე, ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალია თუ არა თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან და აუდიტორის დასკვნის გამოცემა, რომელიც ჩვენს მოსაზრებას შეიცავს. გონივრული რწმუნება არის მაღალი დონის რწმუნება, მაგრამ არა გარანტია იმისა, რომ ასს-ის შესაბამისად ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა მაშინ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ცალ-ცალკე ან ერთობლივად გავლენას იქონიებენ მომხმარებლების მიერ წინამდებარე ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ასს-ის მიხედვით აუდიტის ჩატარების პროცესში ჩვენ მივმართავთ პროფესიულ განსჯას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ჩვენ ასევე:

- ▶ გამოვავლენთ და ვაფასებთ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს, ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტორულ პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების მიზნით და მოვიპოვებთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რომელიც საკმარისი და შესაფერისია აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმისთვის საფუძვლის შესაქმნელად. არსებითი უზუსტობის რისკი, რომელიც გამოწვეულია თაღლითობით, უფრო მაღალია, ვიდრე შეცდომით გამოწვეული რისკი, რადგან თაღლითობა შეიძლება მოიცავდეს საიდუმლო მორიგებას, გაყალბებას, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, არასწორი ინფორმაციის წარდგენას ან შიდა კონტროლის უგულებელყოფას.
- ▶ შევისწავლით აუდიტისთვის მნიშვნელოვან შიდა კონტროლს, რათა დავგეგმოთ მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ ბანკის შიდა კონტროლის ეფექტიანობაზე.
- ▶ ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის, ასევე მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებების და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების მართებულობას.
- ▶ გამოგვაქვს დასკვნა იმის შესახებ, თუ რამდენად მიზანშეწონილია ხელმძღვანელობის მიერ ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვების საფუძველზე აღრიცხვის გამოყენება და, მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებაზე დაყრდნობით ვასკვნით, არსებობს თუ არა ისეთ მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი გაურკვევლობა, რაც შეიძლება სერიოზული ეჭვის საფუძველი გახდეს იმასთან დაკავშირებით, შეძლებს თუ არა ბანკი ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენას. თუ დავასკვნით, რომ არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ვალდებულები ვართ, აუდიტორის დასკვნაში ყურადღება გავამახვილოთ ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის განმარტებით შენიშვნებზე, ან, თუ განმარტებითი შენიშვნები არ არის საკმარისი, მოვახდინოთ ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. ამის მიუხედავად, სამომავლო მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება გამოიწვიოს ბანკის, როგორც ფუნქციონირებადი საწარმოს ფუნქციონირების შეწყვეტა.
- ▶ მთლიანობაში ვაფასებთ ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას, სტრუქტურასა და შინაარსს, განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით, და აგრეთვე იმას, თუ ასახავს ფინანსური ანგარიშგება საბაზისო ოპერაციებსა და მოვლენებს ისე, რომ უზრუნველყოფდეს სამართლიან წარდგენას.

მართვის უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირებს, სხვა საკითხებთან ერთად, ვატყობინებთ აუდიტის მასშტაბს და ვადებს, აგრეთვე აუდიტორული შემოწმების მნიშვნელოვან შედეგებს, მათ შორის შიდა კონტროლის მნიშვნელოვან ნაკლოვანებებს, რომლებსაც აუდიტის პროცესში გამოვავლენთ.

რუსლან ხოროშელი

შპს „იუაის“ სახელით

თბილისი, საქართველო

2019 წლის 14 მარტი

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

	შენიშვნა	2018	2017
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	5	46,503	43,908
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	6	63,105	51,445
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	7	188,834	111,679
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	8	20,226	62,033
ძირითადი საშუალებები	9	2,136	906
არამატერიალური აქტივები	10	2,513	2,122
მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივები	14	148	–
სხვა აქტივები	11	3,592	711
სულ აქტივები		327,057	272,804
ვალდებულებები			
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე	12	110,262	106,402
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	13	104,539	58,181
ანარიცხები		74	135
სხვა ვალდებულებები	11	1,940	1,279
სულ ვალდებულებები		216,815	165,997
კაპიტალი			
საწესდებო კაპიტალი	15	103,000	103,000
გაუნაწილებელი მოგება		7,242	3,807
სულ კაპიტალი		110,242	106,807
სულ კაპიტალი და ვალდებულებები		327,057	272,804

ხელმოწერილია ბანკის დირექტორთა საბჭოს მიერ 2019 წლის 14 მარტს:

არდა იუსუფ არკუნი

დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარე

ჩინგიზ აბდულაევ

ფინანსური დირექტორი,
დირექტორთა საბჭოს წევრი

9-72 გვერდებზე დართული შერჩეული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

სრული შემოსავლის ანგარიშგება

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

	შენიშვნა	2018	2017
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით			
გაანგარიშებული საპროცენტო შემოსავალი			
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები		14,162	11,765
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები		4,010	5,292
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		2,881	2,385
		21,053	19,442
საპროცენტო ხარჯი			
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე		(3,868)	(3,099)
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე		(1,053)	(869)
		(4,921)	(3,968)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		16,132	15,474
საკრედიტო ზარალის ხარჯი პროცენტიან აქტივებზე		(1,517)	(1,041)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის შემდეგ		14,615	14,433
უცხოური ვალუტებიდან მიღებული წმინდა შემოსულობა			
გარიგებები		2,484	1,190
საკურსო სხვაობები		197	402
წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან	17	390	255
სხვა საოპერაციო შემოსავალი		28	230
არასაპროცენტო შემოსავალი		3,099	2,077
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	18	(8,258)	(5,420)
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	18	(5,466)	(5,302)
ცვეთა და ამორტიზაცია	9,10	(952)	(1,351)
ანარიცხები გაუფასურებით გამოწვეული ზარალისთვის		7	(32)
სხვა საოპერაციო ხარჯები		(4)	(28)
არასაპროცენტო ხარჯი		(14,673)	(12,133)
დასაბეგრი მოგება		3,041	4,377
მოგების გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი)	14	148	(924)
წმინდა მოგება პერიოდის განმავლობაში		3,189	3,453
სხვა სრული შემოსავალი			
სხვა სრული შემოსავალი, რომლის შემდეგ პერიოდებზე მოგებად ან ზარალად რეკლასიფიცირებაც ხდება			
გასაყიდად გამიზნული ფასიანი ქაღალდების წმინდა არარეალიზებული შემოსულობა		—	70
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		3,189	3,523

9-72 გვერდებზე დართული შერჩეული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

	საწესდებო კაპიტალი	გაუნაწილე- ბელი მოგება	სხვა რეზერვები	სულ კაპიტალი
1 იანვარი, 2017 წ.	103,000	354	(70)	103,284
წლის მოგება	–	3,453	–	3,453
წლის სხვა სრული შემოსავალი	–	–	70	70
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი	–	3,453	70	3,523
31 დეკემბერი, 2017 წ.	103,000	3,807	–	106,807
ფასს 9-ის გამოყენების გავლენა (მე-3 პენიშენა)	–	246	–	246
ფასს 9-ის მიხედვით გადაანგარიშებული საწყისი ნაშთი	103,000	4,053	–	107,053
წლის მოგება	–	3,189	–	3,189
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი	–	3,189	–	3,189
31 დეკემბერი, 2018 წ.	103,000	7,242	–	110,242

9-72 გვერდებზე დართული შერჩეული განმარტებითი პენიშენები წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

ფულადი ნაკადების ანგარიშგება

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

	შენიშვნა	2018	2017
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
მიღებული პროცენტი		21,453	19,832
გადახდილი პროცენტი		(5,158)	(3,919)
მიღებული საკომისიო		774	214
გადახდილი საკომისიო		(417)	(411)
უცხოურ ვალუტაში შემდგარი გარიგებებიდან ზარალით შემცირებული რეალიზებული შემოსულობა		2,484	1,190
გადახდილი ხელფასები და თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯები		(7,845)	(5,459)
გადახდილი ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები		(6,899)	(5,557)
სხვა მიღებული შემოსავალი		28	230
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		4,420	6,120
<i>საოპერაციო აქტივების წმინდა (ზრდა)/კლება</i>			
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		(6,441)	30,971
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები		(73,134)	(16,021)
<i>საოპერაციო ვალდებულებების წმინდა ზრდა/(კლება)</i>			
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე		(1,999)	(24,414)
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე		42,251	12,539
საოპერაციო საქმიანობაში (გამოყენებული)/საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები		(34,903)	9,195
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან			
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების შეძენა		(6,226)	(47,941)
შემოსულობა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვიდან		47,763	77,027
ძირითადი საშუალებების შეძენა		(2,250)	(803)
შემოსავალი ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		28	61
არამატერიალური აქტივების შეძენა		(1,470)	(339)
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი ნაკადები		37,845	28,005
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		(347)	(891)
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა		2,595	36,309
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის დასაწყისში	5	43,908	7,599
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის ბოლოს	5	46,503	43,908

9-72 გვერდებზე დართული შერჩეული განმარტებითი შენიშვნები წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

1. ძირითადი საქმიანობა

სს „პაშა ბანკი საქართველო“ (შემდგომში „ბანკი“) დაფუძნდა 2012 წლის 17 დეკემბერს, როგორც საქართველოს კანონმდებლობის ფარგლებში მოქმედი სააქციო საზოგადოება. ბანკი საქმიანობს საქართველოს ეროვნული ბანკის (შემდგომში „სებ“) მიერ 2013 წლის 17 იანვარს გაცემული საბანკო ლიცენზიით (საიდენტიფიკაციო კოდი: 404433671).

ბანკი იღებს ანაზრებს, გასცემს სესხებს, ახორციელებს ფულად გადარიცხვებს საქართველოში და საზღვარგარეთ, აწარმოებს ვალუტის გაცვლით ოპერაციებს და სთავაზობს სხვა საბანკო მომსახურებას თავის კომერციულ კლიენტებს. ბანკის აქციონერებმა დაამტკიცეს ბანკის ახალი სტრატეგია მომდევნო სამწლიანი სტრატეგიული პერიოდისთვის, რომლის მიხედვითაც, ბანკის ხელმძღვანელობა 2019 წლის განმავლობაში რამდენიმე ინიციატივას განახორციელებს, ხოლო მომდევნო წლებში შევა საცალო ბაზრებზე.

2017 წლიდან ბანკი „დეპოზიტების დაზღვევის სისტემის“ წევრია. სისტემა ფუნქციონირებს „დეპოზიტების დაზღვევის სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად და აზღვევს რეზიდენტი და არარეზიდენტი ფიზიკური პირების ყველა ტიპის დეპოზიტს 5,000 ლარამდე, გარკვეული გამონაკლისებით.

2018 წლის 31 დეკემბრისთვის ბანკი საქართველოში ერთი მომსახურების ოფისითაა წარმოდგენილი. ბანკის იურიდიული მისამართია: საქართველო, თბილისი 0108, რუსთაველის გამზირი 15.

2018 წლისა და 2017 წლის 31 დეკემბრისთვის ბანკის ერთპიროვნული მფლობელი იყო აზერბაიჯანული კომპანია ღსს „პაშა ბანკი“ (შემდგომში „მშობელი კომპანია“). ბანკის საბოლოო მფლობელები არიან ქ-ნი ლეილა ალიევა და ქ-ნი არზუ ალიევა, რომლებიც ბანკზე ერთობლივ კონტროლს ახორციელებენ.

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება მშობელი ბანკის მიერ ჯერ არ დამტკიცებულა ბანკის აქციონერთა საერთო კრებაზე. აქციონერებს უფლება აქვთ ფინანსურ ანგარიშგებაში ცვლილებები შეიტანონ გამოშვების შემდეგ.

2. მომზადების საფუძველი

ზოგადი ინფორმაცია

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ (შემდგომში „ფასს“) შესაბამისად.

ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია პირვანდელი ღირებულების აღრიცხვის წესით, გარდა იმ შემთხვევებისა, რომლებიც განხილულია სააღრიცხვო პოლიტიკაში ქვემოთ.

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ქართულ ლარში (შემდგომში „ლარი“), თუკი სხვაგვარად არ არის მითითებული.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვა

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში

ბანკმა პირველად გამოიყენა ფასს (IFRS) 15 „შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან“ და ფასს (IFRS) 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“. ახალი სააღრიცხვო სტანდარტების მიღება შემდეგი ხასიათისა და გავლენის მქონე ცვლილებებს განაპირობებს.

ბანკს ვადაზე ადრე არ მიუღია ისეთი სტანდარტი, ინტერპრეტაცია თუ ცვლილება, რომელიც გამოშვებულია, მაგრამ ჯერ ძალაში არ არის შესული. ქვემოთ დაწვრილებით განვიხილავთ თითოეული ცვლილების ხასიათსა და გავლენას.

ფასს (IFRS) 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“

ფასს(IFRS) 9 ჩაანაცვლებს ბასს (IAS) 39-ს „ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება“ 2018 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. ბანკს არ გადაუანგარიშებია 2017 წლის შედარებადი ინფორმაცია ფასს 9-ის მოქმედების არეალში მოქცეული ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის. ამიტომ 2017 წლის შედარებადი ინფორმაცია გაცხადებულია ბასს 39-ის შესაბამისად და არ ედრება 2018 წლისთვის წარმოდგენილ ინფორმაციას. ფასს 9-ის მიღების შედეგად წარმოშობილი სხვაობები პირდაპირ გაუნაწილებელ მოგებაშია აღიარებული 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით და მოცემულია ქვემოთ:

(ა) კლასიფიკაცია და შეფასება

ფასს 9-ის მიხედვით, ყველა სავალო ფასიანი ქაღალდი, რომელიც არ აკმაყოფილებს „მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდის“ კრიტერიუმს, თავდაპირველი აღიარებისას კლასიფიცირდება, როგორც სამართლიანი ღირებულება მოგებაში ან ზარალში. ამ კრიტერიუმის თანახმად, სავალო ინსტრუმენტები, რომლებიც არ შეესაბამება „დაკრედიტების ძირითად სქემას“, მაგალითად, ინსტრუმენტები, რომლებიც შეიცავს კონვერტაციის ჩართულ ოფციონს ან „რეგრესის უფლების არმქონე სესხები“, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში. სავალო ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, რომლებიც აკმაყოფილებს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების კრიტერიუმს, თავდაპირველი აღიარებისას მათი კლასიფიკაცია განისაზღვრება იმ ბიზნესმოდელის საფუძველზე, რომლითაც იმართება ეს ინსტრუმენტები:

- ▶ ინსტრუმენტები, რომელთა მართვის საფუძველია „ფლობა ფულადი ნაკადების მიღების მიზნით“, ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით;
- ▶ ინსტრუმენტები, რომელთა მართვის საფუძველია „ფლობა ფულადი ნაკადების მიღების და გაყიდვის მიზნით“, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში;
- ▶ ინსტრუმენტები, რომლებიც იმართება სხვა საფუძველზე, მათ შორის სავაჭრო ფინანსური აქტივები, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვა (გაგრძელება)

(ა) კლასიფიკაცია და შეფასება (გაგრძელება)

წილობრივი ფინანსური აქტივები თავდაპირველი აღიარებისას კლასიფიცირებული უნდა იქნეს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, გარდა ისეთი შემთხვევებისა, როდესაც ხდება ინსტრუმენტების შეუქცევადი კლასიფიცირება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში. სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით კლასიფიცირებული კაპიტალის ინვესტიციების შემთხვევაში, ყველა რეალიზებული და არარეალიზებული შემოსულობა და ზარალი, გარდა დივიდენდის სახით შემოსვლისა, აღიარებული უნდა იქნეს სხვა სრულ შემოსავალში, მოგებაში ან ზარალში შემდგომი გადატანის გარეშე.

ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაცია და შეფასება მეტწილად უცვლელი რჩება და არ განსხვავდება არსებული ბასს 39-ის მოთხოვნებისგან. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები კვლავაც შეფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში. ჩართული წარმოებული ინსტრუმენტები აღარ არის გამიჯნული დაკავშირებული ფინანსური აქტივისგან.

(ბ) გაუფასურება

ფასს 9-ის მიღებამ საფუძვლიანად შეცვალა ბანკის მიერ სესხის გაუფასურების აღრიცხვა, რადგან ბასს 39-ის განცდილი ზარალის მიდგომა ჩაანაცვლა საპროგნოზო მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიდგომით. 2018 წლის 1 იანვრიდან ყველა სესხსა და სხვა სავალო ფინანსურ აქტივებზე (რომლებიც არ არის აღრიცხული სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში) მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალების რეზერვს ბანკი აღრიცხავს სასესხო ვალდებულებებთან და ფინანსური გარანტიის კონტრაქტებთან ერთად. ამ თავში ყველა მოიხსენიება „ფინანსურ ინსტრუმენტებად“. ფასს 9-ის მიხედვით, წილობრივი ინსტრუმენტები არ ექვემდებარება გაუფასურებას.

რეზერვი ეყრდნობა მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რომელიც უკავშირდება მომდევნო თორმეტი თვის განმავლობაში ვალდებულებების შეუსრულებლობის ალბათობას, თუ სესხის გაცემის შემდეგ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არ გაზრდილა. თუ ფინანსური აქტივი შეესაბამება შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივის განმარტებას, მაშინ რეზერვი დაეყრდნობა აქტივის არსებობის ვადის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ცვლილებას. ბანკის გაუფასურების დარიცხვის მეთოდი განხილულია მე-19 შენიშვნაში. ფასს 9-ის გამოყენების რაოდენობრივი გავლენა 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ, (გ) თავში.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

(გ) ფასს 9-ზე გადასვლის ეფექტი

ქვედა ცხრილში წარმოდგენილია ფასს 9-ის მიღების გავლენა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებასა და გაუნაწილებელ მოგებაზე 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, მათ შორის ბასს 39-ის მიხედვით გაწეული საკრედიტო ზარალის გაანგარიშების ფასს 9-ის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალით ჩანაცვლების ეფექტი.

ბასს 39-ის მიხედვით საბალანსო ღირებულებების და ფასს 9-ის მიხედვით გაცხადებული ნაშთების 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით შეჯერების შედეგი ასეთია:

	ბასს 39-ის მიხედვით		ხელახალი შეფასება		ფასს 9	
	შეფასება	მითითება კატეგორია	თანხა	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	თანხა	კატეგორია
აქტივები						
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	აქტივი	L&R ¹	43,908	–	43,908	ამორტიზებული ღირებულება
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	აქტივი	L&R	51,445	(49)	51,396	ამორტიზებული ღირებულება
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	აქტივი	L&R	111,679	796	112,475	ამორტიზებული ღირებულება
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	აქტივი	L&R	62,033	(619)	61,414	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა ფინანსური აქტივები-წარმოებული ფინანსური აქტივები		FVPL ²	62	–	62	FVPL
ყველა სხვა აქტივი		–	3,677	–	3,677	–
სულ აქტივები			272,804	128	272,932	
ვალდებულებები						
გარანტიებისა და აკრედიტივების ანაღრიცხვები			(135)	122	(13)	–
გამოუყენებელი საკრედიტო ხაზების რეზერვი			–	(4)	(4)	–
ყველა სხვა ვალდებულება			(165,862)	–	(165,862)	–
სულ ვალდებულებები			(165,997)	118	(165,879)	

1 L&R: სესხები და მისაღები ანგარიშები.

2 FVPL: სამართლიანი ღირებულება მოგებაში ან ზარალში ასახვით

ა. 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, ბანკის ანალიზმა გამოავლინა, რომ ფინანსური აქტივები, გარდა წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტებისა, აკმაყოფილებს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების კრიტერიუმს. ამიტომ, ეს ფინანსური აქტივები, რომლებიც ადრე ბასს 39-ის მიხედვით იყო შეფასებული ამორტიზებული ღირებულებით, ბანკმა მიაკუთვნა ამორტიზებული ღირებულებით ფასს 9-ის მიხედვით შეფასებული ფინანსური აქტივების კატეგორიას.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფასს (IFRS) 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“ (გაგრძელება)

ფასს 9-ზე გადასვლის გავლენა რეზერვებსა და გაუნაწილებელ მოგებაზე ასეთია:

	გაუნაწილებელი მოგება
საბოლოო ნაშთი ბასს 39-ის მიხედვით (2017 წლის 31 დეკემბერი)	3,807
ფასს 9-ის მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის აღიარება	246
ფასს 9-ის მიხედვით გადაანგარიშებული საწყისი ნაშთი (2018 წლის 1 იანვარი)	4,053
მთლიანი ცვლილება კაპიტალში ფასს 9-ის მიღების გამო	246

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში სესხებზე შესაძლო დანაკარგების საწყისი საერთო ნაშთი ბასს 39-ის მიხედვით და ანარიცხები სასესხო ვალდებულების და ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებისთვის ბასს 37-ის „ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები“ მიხედვით შეჯერებულია ფასს 9-ის მიხედვით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვთან.

	სესხებზე შესაძლო დანაკარგების რეზერვი / ბასს 39- ის / ბასს 37-ის მიხედვით შექმნილი ანარიცხები 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით		ხელახალი შეფასება	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასს 9- ის მიხედვით 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით
გაუფასურების რეზერვი შემდეგისთვის:				
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული სესხები და მისაღები ანგარიშები	(3,098)		796	(2,302)
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	–		(49)	(49)
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ფასიანი ქაღალდები	(246)		(619)	(865)
	(3,344)		128	(3,216)
გარანტიები	(110)		98	(12)
აკრედიტივები	(25)		24	(1)
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	–		(4)	(4)
	(135)		118	(17)
	(3,479)		246	(3,233)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფასს (IFRS) 15 „შემოსავალი კლიენტებთან გაფორმებული კონტრაქტებიდან“

2014 წლის მაისში გამოცემული და 2016 წლის აპრილში შეცვლილი ფასს 15 და განსაზღვრავს ხუთეტაპიან მოდელს, რომელიც გამოიყენება კლიენტებთან გაფორმებული კონტრაქტებიდან მიღებული შემოსავლების ასახვისთვის. ფასს 15-ის მიხედვით, შემოსავლების აღიარება მოხდება იმ ანაზღაურების ოდენობით, რომელსაც საწარმო მოელის კლიენტისთვის საქონლის ან მომსახურების მიწოდების სანაცვლოდ. თუმცა, სტანდარტი არ ეხება ფინანსურ ინსტრუმენტებთან და იჯარასთან დაკავშირებულ შემოსავალს და ამიტომ არ ახდენს გავლენას ბანკის შემოსავლის ძირითად ნაწილზე, მათ შორის საპროცენტო შემოსავალზე, ფასიანი ქაღალდებით ოპერაციებიდან მიღებულ შემოსულობაზე/(ზარალზე), რომლებსაც ეხება ფასს 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“. ამის შედეგად, ბანკის შემოსავლის დიდ ნაწილზე ამ სტანდარტის მიღება გავლენას არ ახდენს.

ფაისკ (IFRIC) ინტერპრეტაცია 22 „ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში და ანაზღაურება ავანსად“

ინტერპრეტაციის თანახმად, წინასწარ გადახდასთან დაკავშირებული არაფულადი აქტივის ან არაფულადი ვალდებულების აღიარების შეწყვეტისას შესაბამისი აქტივის, ხარჯის ან შემოსავლის (ან მისი ნაწილის) თავდაპირველი აღიარების დროს გამოყენებული სპოტ სავალუტო კურსის განსაზღვრისას ოპერაციის თარიღად ჩაითვლება ის თარიღი, რომლითაც საწარმო თავდაპირველად აღიარებს წინასწარი გადახდით მიღებულ არაფულად აქტივს ან არაფულად ვალდებულებას. თანხის არაერთი წინასწარი გადახდის ან მიღების შემთხვევაში, საწარმომ თანხის თითოეული წინასწარი გადახდისთვის ან მიღებისთვის ცალკე უნდა განსაზღვროს ოპერაციის თარიღი. ამ ინტერპრეტაციას არანაირი გავლენა არ აქვს ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულებით შეფასება

ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება წარმოდგენილია მე-20 შენიშვნაში.

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის. სამართლიანი ღირებულებით შეფასება იმ დაშვებას ეყრდნობა, რომ აქტივის გაყიდვის ან ვალდებულების გადაცემის გარიგება შედგება:

- ▶ აქტივის ან ვალდებულების მთავარ ბაზარზე, ან
- ▶ მთავარი ბაზრის არარსებობის შემთხვევაში, აქტივის ან ვალდებულებისთვის ყველაზე ხელსაყრელ ბაზარზე.

მთავარი ან ყველაზე ხელსაყრელი ბაზარი ბანკისთვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს. აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შეფასება ხორციელდება იმ დაშვების საფუძველზე, რომ ბაზრის მონაწილეები აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას იმოქმედებენ საკუთარი ეკონომიკური ინტერესების მაქსიმალური გათვალისწინებით. არაფინანსური აქტივის სამართლიანი ღირებულების შეფასება უნდა ითვალისწინებდეს ბაზრის მონაწილის შესაძლებლობას მიიღოს ეკონომიკური სარგებელი ამ აქტივის საუკეთესოდ და ეფექტიანად გამოყენებით, ან ბაზრის სხვა მონაწილისათვის მიყიდვით, რომელიც ამ აქტივს საუკეთესოდ და ეფექტიანად გამოყენება.

ბანკი ირჩევს შეფასების მეთოდებს, რომლებიც შესაფერისია არსებული გარემოებებისთვის და რომელთა გამოყენებითაც სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად საკმარისი მონაცემები მოიძევა, რომლებიც მაქსიმალურად იყენებს საბაზრო მონაცემებს და მინიმალურად - არასაბაზრო მონაცემებს. ყველა აქტივი და ვალდებულება, რომელთა სამართლიანი ღირებულება შეფასებულია ან წარმოდგენილია ფინანსურ ანგარიშგებაში, დაჯგუფებულია სამართლიანი ღირებულების ქვემოთ მოცემული იერარქიის მიხედვით, ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის საფუძველზე, რომელიც მნიშვნელოვანია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას:

- ▶ დონე 1 – იდენტური აქტივების ან ვალდებულების კოტირებული (არაკოტირებული) საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე;
- ▶ დონე 2 – ღირებულების შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შესაძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის პირდაპირი ან არაპირდაპირი განსაზღვრა;
- ▶ დონე 3 – ღირებულების შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შეუძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის განსაზღვრა.

ბანკი განსაზღვრავს ფინანსურ ანგარიშგებაში რეგულარულად აღიარებული აქტივებისა და ვალდებულებების ერთი იერარქიიდან მეორეში გადასვლის ფაქტს კატეგორიზაციის განმეორებითი შეფასებით (მთლიანი სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის საფუძველზე) ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

პირველადი აღიარება

აღიარების თარიღი

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების ყოველგვარი ყიდვა-გაყიდვა ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში აღიარებულია გარიგების თარიღით, ანუ იმ თარიღით, როდესაც ბანკმა აქტივის ან ვალდებულების შესყიდვის ვალდებულება იკისრა. ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში ყიდვა-გაყიდვა ნიშნავს ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების ისეთ ყიდვა-გაყიდვას, რაც მოითხოვს აქტივების და ვალდებულებების გადაცემას კანონმდებლობით ან საბაზრო პრაქტიკით განსაზღვრულ ვადაში.

თავდაპირველი შეფასება

ფინანსური ინსტრუმენტების კლასიფიკაცია თავდაპირველი აღიარებისას დამოკიდებულია მათ სახელშეკრულებო პირობებზე და ამ ინსტრუმენტების მართვის ბიზნესმოდელზე. ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარება ხდება სამართლიანი ღირებულებით, მაგრამ როდესაც ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, მაშინ გარიგების დანახარჯები ემატება ან აკლდება ამ თანხას.

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების შეფასების კატეგორიები

2018 წლის 1 იანვრიდან ბანკი ყველა თავისი ფინანსური აქტივის კლასიფიკაციას ახდენს ამ აქტივების მართვის ბიზნესმოდელისა და სახელშეკრულებო პირობების მიხედვით და აფასებს შემდეგიდან ერთ-ერთით:

- ▶ ამორტიზებული ღირებულება;
- ▶ სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში;
- ▶ სამართლიანი ღირებულება მოგებაში ან ზარალში.

ბანკი თავისი წარმოებული ინსტრუმენტების პორტფელის კლასიფიკაციას და შეფასებას ახდენს სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ბანკმა შეიძლება ფინანსური ინსტრუმენტები აღრიცხოს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, თუ ეს აღმოფხვრის ან მნიშვნელოვნად შეამცირებს შეფასების ან აღიარების არათანმიმდევრულობას.

2018 წლის 1 იანვრამდე ბანკი თავისი ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას ახდენდა სესხებად და მისაღებ ანგარიშებად (ამორტიზებული ღირებულება), სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახულად ან გასაყიდად გამიზნულად.

ფინანსური ვალდებულებები, სასესხო დავალიანებისა და ფინანსური გარანტიების გარდა, ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, თუ ისინი ვაჭრობისთვისაა გამიზნული, ან არის წარმოებული ინსტრუმენტები, ან სამართლიანი ღირებულებითაა კლასიფიცირებული.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, კლიენტებზე გაცემული სესხები, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები ამორტიზებული ღირებულებით

2018 წლის 1 იანვრამდე, მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, კლიენტებზე გაცემული სესხები და საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები მოიცავდა არაწარმოებულ ფინანსურ აქტივებს ფიქსირებული ან განსაზღვრადი გადახდებით, რომლებიც არ იყო კოტირებული აქტიურ ბაზარზე, გარდა იმ აქტივებისა:

- ▶ რომლებსაც ბანკი უპირებს დაუყოვნებლივ ან უახლოეს მომავალში გაყიდვას;
- ▶ რომლებსაც ბანკი თავდაპირველი აღიარებისას მიაკუთვნებს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახულის ან გასაყიდად გამიზნულის კატეგორიას.
- ▶ რომლებზეც ბანკმა შეიძლება მთლიანად არ ამოიღოს თავდაპირველი ინვესტიცია ამა თუ იმ მიზეზით, გარდა კრედიტის გაუფასურების მიზეზისა, და რომლებიც მიეკუთვნება გასაყიდად გამიზნულის კატეგორიას.

2018 წლის 1 იანვრიდან ბანკი მხოლოდ მაშინ აფასებს ამორტიზებული ღირებულებით მოთხოვნებს საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ, მომხმარებელზე გაცემულ სესხებს და საინვესტიციო ფასიან ქაღალდებს, თუ ორივე პირობა დაკმაყოფილებულია:

- ▶ ფინანსური აქტივი იმართება ისეთი ბიზნესმოდელით, რომლის მიზანიც არის ფინანსური აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად.
- ▶ ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და ძირითადი თანხის დარჩენილ ნაშთზე დარიცხული პროცენტის გადახდებს (მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდები).

ამ პირობების შესახებ უფრო დაწვრილებით მოცემულია ქვემოთ.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

ბიზნესმოდელის შეფასება

ბანკი თავის ბიზნესმოდელს იმ დონეზე განსაზღვრავს, რომ საუკეთესოდ ასახავდეს იმას, თუ როგორ მართავს იგი ფინანსური აქტივების ჯგუფებს თავისი ბიზნესამოცანების მისაღწევად.

ბანკის ბიზნესმოდელი თითოეული ინსტრუმენტისთვის კი არ ფასდება, არამედ უფრო მაღალ, აგრეგირებული პორტფელების, დონეზე და ეყრდნობა ისეთ დაკვირვებად (ემპირიულ) ფაქტორებს, როგორიცაა, მაგალითად:

- ▶ როგორ ხდება ბიზნესმოდელის ეფექტურობისა და ამ ბიზნესმოდელის ფარგლებში არსებული ფინანსური აქტივების შეფასება და ანგარიშგება საწარმოს ხელმძღვანელობის ზედა რგოლისთვის;
- ▶ რისკები, რომლებიც მოქმედებს ბიზნესმოდელის ეფექტურობაზე (და ამ ბიზნესმოდელის ფარგლებში არსებულ ფინანსურ აქტივებზე) და, კერძოდ, როგორ იმართება ეს რისკები;
- ▶ როგორ ხდება ბიზნესის ხელმძღვანელების ანაზღაურება (მაგალითად, ანაზღაურება ეყრდნობა თუ არა მართული აქტივების სამართლიან ღირებულებას ან ამოღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს);
- ▶ ბანკის შეფასების მნიშვნელოვანი ასპექტებია ასევე გაყიდვების მოსალოდნელი სიხშირე, ოდენობა და დრო.

ბიზნესმოდელის შეფასება ეყრდნობა გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელ სცენარებს, „ყველაზე უარესი“ ან „სტრესული შემთხვევების“ სცენარების გათვალისწინების გარეშე. თუ თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ფულადი ნაკადების რეალიზაცია ბანკის თავდაპირველი მოლოდინისგან განსხვავებულად ხდება, ბანკი ამ ბიზნესმოდელის დანარჩენი ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას კი არ ცვლის, არამედ ამ ინფორმაციას ითვალისწინებს მომავალში ახლად წარმოქმნილი ან ახლად შესყიდული ფინანსური აქტივების შეფასებისას.

მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების ტესტირება

კლასიფიკაციის პროცესის მეორე ეტაპზე ბანკი აფასებს ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობებს, რათა დაადგინოს, აკმაყოფილებენ თუ არა ისინი მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების ტესტირებას.

„ძირითადი თანხა“ ტესტირების მიზნებისთვის განისაზღვრება როგორც ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება თავდაპირველი აღიარებისას და შეიძლება შეიცვალოს ფინანსური აქტივის სასარგებლო გამოყენების ვადის განმავლობაში (მაგალითად, თუ მოხდა ძირითადი თანხის დაფარვა ან პრემიის/დისკონტის ამორტიზაცია).

პროცენტის ყველაზე მნიშვნელოვანი ელემენტები საკრედიტო ხელშეკრულებებში, როგორც წესი, არის ფულის დროითი ღირებულების ანაზღაურება და საკრედიტო რისკი. მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების შესაფასებლად ბანკი ეყრდნობა განსჯას და ითვალისწინებს ისეთ მნიშვნელოვან ფაქტორებს, როგორებიცაა ვალუტა, რომელშიც გამოხატულია ფინანსური აქტივი და პერიოდი, რომლისთვისაც დადგენილია საპროცენტო განაკვეთი.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

ამისგან განსხვავებით, სახელშეკრულებო პირობები, რომლებიც ითვალისწინებს არაარსებითზე მეტ რისკს ან სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ცვალებადობას, რომლებიც არ უკავშირდება ძირითად სახელშეკრულებო გარიგებას, არ წარმოქმნის ისეთ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს, რომლებიც მხოლოდ ძირითადი თანხის და დაუფარავ ბალანსზე დარიცხული პროცენტის გადახდას წარმოადგენს. ასეთ შემთხვევებში ფინანსური აქტივი უნდა შეფასდეს სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

აკრედიტივები და სესხების გაცემის ვალდებულება

ბანკი მომხმარებლებს სთავაზობს აკრედიტივებს და სესხებს. სესხების გაცემის ვალდებულება და აკრედიტივები ისეთი ვალდებულებებია, რომელთა მიხედვითაც, ნაკისრი ვალდებულების ვადის განმავლობაში ბანკს ევალება სესხის გაცემა მომხმარებლისთვის წინასწარ დადგენილი პირობებით. ბასს 39-ის მიხედვით, ანარიცხები იქმნებოდა წამგებიანი კონტრაქტების შემთხვევაში, მაგრამ 2018 წლის 1 იანვრიდან ასეთ კონტრაქტებს შეეხო მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით ანარიცხების შემქნის მოთხოვნები.

ვალდებულების შესრულების გარანტია

ვალდებულების შესრულების გარანტია არის კონტრაქტი, რომელიც ითვალისწინებს კომპენსაციას, თუ მეორე მხარე ვერ შეასრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებას. ვალდებულების შესრულების გარანტიით საკრედიტო რისკი არ გადაიცემა. ვალდებულების შესრულების გარანტიის კონტრაქტების მიხედვით რისკი არის იმის ალბათობა, რომ მეორე მხარე ვერ შესრულებს სახელშეკრულებო ვალდებულებას. შესაბამისად, ვალდებულების შესრულების გარანტიები არ ჩაითვლება ფინანსურ ინსტრუმენტებად და, ამრიგად, არ ექცევა ფასს 9-ის მოქმედების არეალში.

სესხები და მისაღები ანგარიშები

2018 წლის 1 იანვრამდე სესხები და მისაღები ანგარიშები იყო ფიქსირებული ან განსაზღვრადი გადახდების მქონე არაწარმოებული ფინანსური აქტივები, რომლებიც კოტირებული არ იყო აქტიურ ბაზარზე. აღნიშნული აქტივები არ იყო განკუთვნილი დაუყოვნებლივ ან მოკლე ვადაში გადაყიდვისთვის. ასეთი აქტივები აღირიცხებოდა ამორტიზებული ღირებულებით მოქმედი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. შემოსულობის და ზარალის აღიარება ხდებოდა მოგებაში ან ზარალში, როდესაც ხდებოდა სესხებისა და მისაღები ანგარიშების აღიარების შეწყვეტა ან გაუფასურება, ასევე ამორტიზაციის პროცესში.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების რეკლასიფიკაცია

ფასს 9-ის მიღების შემდეგ ბანკმა განაახლა მოგება-ზარალის ანგარიშგების წარდგენა, რათა ფასს 9-ის მიხედვით განსაზღვრული გაუფასურების ზარალი ერთ სტრიქონში წარმოედგინა. შესაბამისად, 2019 წლის წარდგენის მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად, 2017 წლის მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში აკრედიტივებსა და სესხების გაცემის ვალდებულებებზე გაუფასურების რეზერვის ხარჯის კლასიფიკაციაში შემდეგი ცვლილებები შევიდა.

	რეკლასიფი- კაციამდე	რეკლასიფიკაცია	კორექტირებული
საკრედიტო ზარალის ხარჯი პროცენტთან აქტივებზე	(1,023)	(18)	(1,041)
გაუფასურების ზარალის რეზერვი	(50)	18	(32)

რესტრუქტურიზებული სესხები

თუ შესაძლებელია, უზრუნველყოფის საკუთრებაში მიღების ნაცვლად, ბანკი ახდენს სესხების რესტრუქტურიზაციას. აღნიშნული შესაძლოა მოიცავდეს დაფარვის პირობების გაუმჯობესებას და სესხის ახალი პირობების შეთანხმებას.

2018 წლის 1 იანვრიდან ბანკი ფინანსური აქტივის, მაგალითად, მომხმარებელზე გაცემული სესხის, აღიარებას წყვეტს მაშინ, როდესაც მოლაპარაკების შედეგად პირობები იმდენად შეიცვალა, რომ საქმე არსებითად ახალ სესხთან გვაქვს, სხვაობის აღიარება კი ხდება აღიარების შეწყვეტის შედეგად მიღებული შემოსულობის ან ზარალის სახით, თუ გაუფასურების ზარალი უკვე ბუღალტრულად აღრიცხული არ არის. ახლად აღიარებული სესხების კლასიფიცირება ხდება 1-ელ ეტაპად მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების მიზნებისთვის, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ახალი სესხი ითვლება შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულად. იმის შეფასებისას, უნდა მოხდეს თუ არა მომხმარებელზე გაცემული სესხის აღიარების შეწყვეტა, სხვა ფაქტორებთან ერთად, ბანკი შემდეგსაც ითვალისწინებს:

- ▶ სესხის ვალუტის ცვლილება;
- ▶ კონტრაქტის ცვლილება;
- ▶ თუ მოდიფიცირება იმგვარია, რომ ინსტრუმენტი აღარ დააკმაყოფილებდა მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების კრიტერიუმს.

თუ მოდიფიცირება არ განაპირობებს არსებითად განსხვავებულ ფულად ნაკადებს, მოდიფიცირების შედეგად არ ხდება აღიარების შეწყვეტა. თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირებულ ფულად ნაკადებში მომხმარებელს ცვლილებას ბანკი აღრიცხავს, როგორც მოდიფიცირების შედეგად გამოწვეულ შემოსულობას ან ზარალს, რომელიც წარმოდგენილია მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით გამოთვლილ საპროცენტო შემოსავალში, თუ უკვე არ არის აღრიცხული გაუფასურების ზარალი.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

რესტრუქტურეზებული სესხები (გაგრძელება)

თუ ცვლილებები არ იწვევს გაუფასურების შეწყვეტას, ბანკი ასევე ხელახლა აფასებს იმას, ხომ არ მომხდარა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა ან ხომ არ უნდა მოხდეს აქტივების კლასიფიცირება გაუფასურებულად. აქტივი, რომელიც მოდიფიცირების შედეგად გაუფასურებულად არის კლასიფიცირებული, შეიძლება აღირიცხოს მე-2 ან მე-3 ეტაპის სახით, თუ დაკმაყოფილდება გარკვეული კრიტერიუმები ბანკის დამტკიცებული მეთოდოლოგიის მიხედვით.

ფინანსური აქტივების გაუფასურება ბასს 39-ის მიხედვით

2018 წლის 1 იანვრამდე ბანკი თითოეული საანგარიშგებო თარიღისთვის აფასებდა, ხომ არ არსებობდა ფინანსური აქტივის ან ფინანსური აქტივების ჯგუფის გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება. ფინანსური აქტივი თუ ფინანსური აქტივების ჯგუფი გაუფასურებულად მიიჩნეოდა მხოლოდ და მხოლოდ მაშინ, თუ არსებობდა რაიმე მოვლენით (ან მოვლენებით) გამოწვეული გაუფასურების არსებობის ობიექტური მტკიცებულება, რომელიც (რომლებიც) დადგა აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდეგ (გაწეული „ზარალის დადგომის შემთხვევა“) და ზარალის დადგომის შემთხვევა (ან შემთხვევებს) გავლენა ჰქონდა ფინანსური აქტივისა თუ ფინანსური აქტივების ჯგუფის სავარაუდო სამომავლო ფულად ნაკადებზე, რომელთა სარწმუნოდ განსაზღვრაც შესაძლებელი იყო. გაუფასურების მტკიცებულება შეიძლება ყოფილიყო იმის ნიშნები, რომ მსესხებელი ან მსესხებელთა ჯგუფი განიცდიდა მნიშვნელოვან ფინანსურ სირთულეებს, არ იხდიდა ან აგვიანებდა სესხის პროცენტის ან ძირითადი თანხის გადახდას, არსებობდა გაკოტრების ან სხვა სახის ფინანსური რეორგანიზაციის მაღალი ალბათობა და ხელთ არსებული მონაცემები მიუთითებდა მოსალოდნელი სამომავლო ფულადი ნაკადების შემცირებაზე, მაგალითად, როგორცაა ცვლილებები ვადაგადაცილებული გადახდების დონეში ან ეკონომიკურ პირობებში, რომლებსაც უკავშირდება ვალდებულებების შეუსრულებლობა.

ბანკი ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი აქტივების შემთხვევაში, ინდივიდუალურად, ხოლო ინდივიდუალური მნიშვნელობის არმქონე აქტივების შემთხვევაში, კოლექტიურად აფასებდა, არსებობდა თუ არა გაუფასურების ობიექტური მტკიცებულება.

თუ არსებობდა გაუფასურების ზარალის წარმოშობის ობიექტური მტკიცებულება, ზარალის თანხა აღირიცხებოდა, როგორც სხვაობა აქტივების საბალანსო ღირებულებასა და სავარაუდო სამომავლო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებას შორის (გარდა მომავალში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა, რომელსაც ჯერ ადგილი არ ჰქონია), რომელიც დისკონტირდებოდა თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. აქტივის საბალანსო ღირებულება მცირდებოდა და ზარალის თანხის აღიარება ხდებოდა მოგებაში ან ზარალში. საპროცენტო შემოსავლის დარიცხვა გრძელდებოდა შემცირებულ საბალანსო ღირებულებაზე აქტივის თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის საფუძველზე. აქტივები, თავიანთ რეზერვთან ერთად ჩამოიწერებოდა მაშინ, როდესაც მათი ამოღება აღარ იყო რეალურად მოსალოდნელი, ხოლო უზრუნველყოფა მთლიანად იყო რეალიზებული ან ბანკისთვის გადაცემული. თუ მომდევნო წელს სავარაუდო გაუფასურების ზარალის თანხა მცირდებოდა გაუფასურების აღიარების შემდეგ დამდგარი მოვლენის გამო, მანამდე აღიარებული გაუფასურების ზარალი შემობრუნდებოდა მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში.

ფასს 9-ის მიხედვით გაუფასურების შეფასების შესახებ ინფორმაცია მე-19 შენიშვნაშია წარმოდგენილი.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივის (ან, სადაც მისაღებია, ფინანსური აქტივის ნაწილის ან ანალოგიური ფინანსური აქტივის ჯგუფის ნაწილის) ჩამოწერა ხდება თუ:

- ▶ ამოიწურა აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების ვადა;
- ▶ ბანკმა დათმო აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების უფლება, ან დაიტოვა ამგვარი უფლება, მაგრამ აიღო მესამე პირებისათვის თანხების სრულად და არსებითი დაგვიანების გარეშე გადახდის სახელშეკრულებო ვალდებულება; და
- ▶ ბანკმა ან (ა) გადასცა აქტივთან დაკავშირებული არსებითად ყველა რისკი და სარგებელი, ან (ბ) არც გადაუცია და არც დაუტოვებია აქტივთან დაკავშირებული არსებითად ყველა რისკი და სარგებელი, მაგრამ დათმო აქტივზე კონტროლი.

იმ შემთხვევაში, თუ ბანკმა გადასცა აქტივიდან ფულადი ნაკადების მიღების უფლება და არ გადაუცია ძირითადი რისკები და სარგებელი ან კონტროლი აქტივზე, ბანკის მიერ აქტივის აღიარება ხდება მასში მონაწილეობის შენარჩუნების პირობით. მონაწილეობის გაგრძელება, რომელიც იძენს გარანტიის ფორმას გადაცემულ აქტივზე, ფასდება აქტივის თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებასა და იმ ანაზღაურების მაქსიმალურ თანხას შორის უმცირესით, რომლის გადახდაც შეიძლება ბანკს მოეთხოვოს.

ჩამოწერები

2018 წლის 1 იანვრიდან ფინანსური აქტივები ჩამოიწერება ან ნაწილობრივ, ან მთლიანად მხოლოდ მაშინ, როდესაც ბანკი შეწყვეტს მათი ამოღების მცდელობას. თუ ჩამოსაწერი თანხა დაგროვილი ზარალის რეზერვზე მეტია, სხვაობა ჯერ ემატება რეზერვს და შემდეგ გამოიქვითება საერთო საბალანსო ღირებულებიდან. ყოველგვარი შემდგომი ამოღება კრედიტება საკრედიტო ზარალის ხარჯში. ჩამოწერა წარმოადგენს აღიარების შეწყვეტის მოვლენას.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების აღიარება წყდება მაშინ, როდესაც ისინი იფარება, ბათილდება ან ამოიწურება.

როდესაც არსებულ ფინანსურ ვალდებულებას ჩაანაცვლებს მეორე ფინანსური ვალდებულება იმავე კრედიტორის მიმართ მნიშვნელოვნად შეცვლილი პირობებით, ან თუ მიმდინარე ვალდებულების პირობები მნიშვნელოვნად იცვლება, ამგვარი ჩაანაცვლება ან მოდიფიცირება აღირიცხება, როგორც თავდაპირველი ვალდებულების აღიარების გაუქმება და ახალი ვალდებულების აღიარება, ხოლო შესაბამისი საბალანსო ღირებულების სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები შედგება ნაღდი ფულის, საქართველოს ეროვნული ბანკისადმი მოთხოვნების (სავალდებულო რეზერვების გამოკლებით) და საკრედიტო დაწესებულებებისადმი მოთხოვნებისაგან, რომლებსაც აქვს გამოცემიდან 90 დღის ვადა და თავისუფალნი არიან საკონტრაქტო ვალდებულებებისაგან.

სავალდებულო რეზერვები საქართველოს ეროვნულ ბანკში

ბანკის სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტები საქართველოს ეროვნულ ბანკში აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით და წარმოადგენს სარგებლის განაკვეთის მქონე სავალდებულო სარეზერვო დეპოზიტებს, რომელთა გამოყენებაც ბანკის ყოველდღიური ოპერაციების დასაფინანსებლად არ არის ხელმისაწვდომი და, შესაბამისად, არ აისახება, როგორც ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების შემადგენელი ნაწილი ფულადი ნაკადების ანგარიშგების მიზნებისათვის. სავალდებულო რეზერვი შედის საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების მუხლში.

იჯარა

საოპერაციო იჯარა – ბანკი, როგორც მოიჯარე

აქტივების იჯარა, რომელთან მიმართებაშიც მფლობელობის რისკებიც და სარგებელიც მეიჯარის ხელშია, კლასიფიცირებულია, როგორც საოპერაციო იჯარა. საოპერაციო იჯარის საიჯარო თანხები აისახება წრფივი მეთოდით, როგორც ხარჯი იჯარის პერიოდში და შესულია სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

ფინანსური იჯარა – ბანკი, როგორც მოიჯარე

ბანკი ფინანსურ იჯარას აღიარებს აქტივებად და ვალდებულებებად ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში იჯარის ვადის საწყისი თარიღით იმ თანხებით, რომლებიც უტოლდება საიჯარო ქონების სამართლიან ღირებულებას ან, თუ მასზე ნაკლებია, მინიმალური საიჯარო გადასახდელების დღევანდელი ღირებულებით. მინიმალური საიჯარო გადასახდელების დღევანდელი ღირებულების გამოთვლისას დისკონტირების ფაქტორად გამოიყენება საიჯარო ხელშეკრულებაში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთი, თუ მისი დადგენა პრაქტიკულად შესაძლებელია. წინააღმდეგ შემთხვევაში, გამოიყენება ბანკის ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთი. თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯები შედის აქტივის ღირებულებაში. საიჯარო გადასახადები ნაწილდება ფინანსურ ხარჯსა და დასაფარი ვალდებულების შემცირებას შორის. ფინანსური ხარჯი გადანაწილდება საიჯარო ვადის პერიოდებზე იმგვარად, რომ თითოეული პერიოდისათვის წარმოიქმნას მუდმივი პერიოდული საპროცენტო განაკვეთი ვალდებულების ნაშთზე.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური ინსტრუმენტების ურთიერთგაქვითვა

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ერთმანეთთან გაიქვითება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების გაქვითვის იურიდიულად დაცული უფლება და არსებობს შემხვედრი მოთხოვნების ურთიერთგაქვითვის ან ერთდროულად აქტივების რეალიზაციისა და ვალდებულებების დაფარვის განზრახვა. ურთიერთგაქვითვის უფლების გამოყენება არ უნდა ხდებოდეს სამომავლო შემთხვევის დადგომის პირობით და ნებადართული უნდა იყოს:

- ▶ ჩვეულებრივი ბიზნესსაქმიანობის პირობებში;
- ▶ დეფოლტის შემთხვევაში; და
- ▶ საწარმოს და ყველა კონტრაქტის არაკრედიტუნარიანობის ან გაკონტრების შემთხვევაში.

ეს პირობები, ზოგადად, არ სრულდება ძირითად საკლირინგო ხელშეკრულებებში და შესაბამისი აქტივები და ვალდებულებები მთლიანად არის წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

გადასახადები

მიმდინარე მოგების გადასახადის ხარჯი გამოიანგარიშება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

გადავადებული აქტივებისა და ვალდებულებების დაანგარიშება მიმდინარე სხვაობებთან მიმართებაში ხდება ვალდებულებების აღრიცხვის მეთოდით. გადავადებული მოგების გადასახადები გათვალისწინებულია ყველა დროებით სხვაობაზე, რომელიც წარმოიშობა აქტივებისა და ვალდებულებების საგადასახადო დასაბეგრ საფუძველსა და მათ საბალანსო ღირებულებას შორის ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც გადავადებული მოგების გადასახადი წარმოიშობა გუდვილის პირველადი აღიარებიდან ან აქტივისა და ვალდებულებიდან იმ გარიგებაში, რომელიც არ არის საწარმოთა გაერთიანება და ოპერაციის თარიღისათვის გავლენას არ იქონიებს სააღრიცხვო მოგებასა თუ საგადასახადო მოგება-ზარალზე.

გადავადებული საგადასახადო აქტივი აღირიცხება მხოლოდ მაშინ, როდესაც მოსალოდნელია დასაბეგრი მოგების მიღება, საიდანაც შესაძლებელი იქნება დროებითი გამოქვითვადი სხვაობების გაქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები ფასდება საგადასახადო განაკვეთებით, რომელიც სავარაუდოდ იმოქმედებს აქტივის რეალიზაციის ან ვალდებულების გასტუმრების პერიოდში, იმ საგადასახადო განაკვეთების (ეხება გაუნაწილებელ მოგებას) და საგადასახადო კანონების საფუძველზე, რომლებიც მოქმედებს ან არსებითად მოქმედებს ანგარიშგების თარიღისთვის.

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა საოპერაციო გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს ბანკის საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შესულია სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები აღრიცხულია თვითღირებულებით, გარდა ყოველდღიური მომსახურების ხარჯებისა, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურების მოცულობა. ამ თანხაში შედის ძირითადი საშუალების ნაწილის ჩანაცვლების ღირებულება, ამ ხარჯის დადგომისას, თუ აღიარების კრიტერიუმები დაცულია.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულების გადახედვა ხდება გადაფასებასთან მიმართებაში, როდესაც მოვლენები ან გარემოებათა ცვლილებები მიანიშნებენ, რომ საბალანსო ღირებულების აღდგენა შესაძლოა ვერ მოხერხდეს.

აქტივის ცვეთა დაირიცხება იმ თარიღიდან, როდესაც ხდება აქტივის ექსპლუატაციაში გაშვება. ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, ძირითადი საშუალებების სასარგებლო მომსახურების ვადის შემდეგი მაჩვენებლების მიხედვით:

	წელი
ავეჯი და მოწყობილობები	4
კომპიუტერული ტექნიკა და აღჭურვილობა	4
სატრანსპორტო საშუალებები	4
სხვა აღჭურვილობა	5
საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	4

აქტივების ნარჩენი ღირებულების, სასარგებლო მომსახურების ვადისა და მეთოდების გადახედვა და შესაბამისად კორექტირება საჭიროებისამებრ ხდება ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს.

შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება წარმოშობისას და მათი ჩართვა ხდება სხვა საოპერაციო ხარჯებში თუ არ არსებობს მათი კაპიტალიზაციის საფუძველი.

არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ლიცენზიებს. ცალკეული არამატერიალური აქტივი პირველადი აღიარებისას აღირიცხება თვითღირებულებით. საწარმოთა გაერთიანებისას შეძენილი არამატერიალური აქტივის ღირებულება წარმოადგენს მის სამართლიან ღირებულებას შესყიდვის თარიღისათვის. პირველადი აღიარების შემდგომ არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება დარიცხული ამორტიზაცია და გაუფასურების ზარალი. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო მომსახურების ხანგრძლივობა შეფასებულია განსაზღვრული ან განუსაზღვრელი ვადით. ვადიანი არამატერიალური აქტივები ამორტიზებულია სასარგებლო მომსახურების 10 წლიანი ვადის განმავლობაში და მათი შეფასება გაუფასურებასთან მიმართებაში ხდება გაუფასურების ნიშნების არსებობისას. სასარგებლო მომსახურების განუსაზღვრელი ვადის მქონე არამატერიალური აქტივების ამორტიზაციის ვადებისა და მეთოდების გადახედვა ხდება სულ მცირე, ყოველი ფისკალური წლის ბოლოს.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ბანკს წარსული მოვლენების გამო აქვს მიმდინარე თუ პრაქტიკიდან გამომდინარე ვალდებულება და მოსალოდნელია ეკონომიკური სარგებლის მქონე რესურსების გადინება ვალდებულების დასაფარად. ასევე, შესაძლებელია ვალდებულების თანხის სანდოდ განსაზღვრა.

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ანგარიშსწორების მიზნით ფულადი ნაკადის გადინების ალბათობა დაბალია. პირობითი აქტივი არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღებაა მოსალოდნელი.

საწესდებო კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირებულია, როგორც კაპიტალი. ახალი აქციების გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული გარე ხარჯები, გარდა საწარმოთა გაერთიანებისთვის გამოშვებული აქციებისა, აღრიცხულია, როგორც გამოქვითვები კაპიტალის შემოსავლებიდან. გამოშვებული აქციების ნომინალურ ღირებულებაზე მეტი ნებისმიერი სამართლიანი ღირებულების მქონე მიღებული საფასური აღირიცხება, როგორც დამატებით შეტანილი კაპიტალი.

შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

შემოსავლის აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ბანკის მიერ ეკონომიკური სარგებლის მიღების ალბათობა მაღალია და შესაძლებელია შემოსავლის სათანადო სიზუსტით შეფასება.

შემოსავლის აღიარებამდე ასევე აუცილებელია შემდეგი კონკრეტული აღიარების კრიტერიუმების დაკმაყოფილება:

საპროცენტო და მსგავსი შემოსავალი და ხარჯი

2018 წლის 1 იანვრიდან ბანკი გამოითვლის საპროცენტო შემოსავალს სავალო ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით, ფინანსური აქტივების (გარდა გაუფასურებული საკრედიტო აქტივებისა) საერთო საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით (2018 წლის 1 იანვრამდე: ფინანსური აქტივების ამორტიზებულ ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით). ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც მომავალში მოსალოდნელი გადახდილი და მიღებული ფულადი სახსრების ზუსტ დისკონტირებას ახდენს ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელ ვადაზე ან, როცა შესაძლებელია, უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. გაანგარიშება ითვალისწინებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა საკონტრაქტო პირობას (მაგალითად წინასწარი გადახდის შესაძლებლობას) და მოიცავს ნებისმიერ საკომისიო თანხას და დამატებით ხარჯს, რომელიც პირდაპირ განეკუთვნება ინსტრუმენტს და წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, გარდა სამომავლო საკრედიტო ზარალისა. ფინანსური აქტივისა თუ ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულება კორექტირდება თუ ბანკი გადახედავს მის მიერ დასაფარი თუ მისაღები სავარაუდო თანხების შეფასებას. კორექტირებული საბალანსო ღირებულება გამოითვლება თავდაპირველ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთზე დაყრდნობით და ცვლილება საბალანსო ღირებულებაში აღირიცხება საპროცენტო შემოსავლად ან ხარჯად.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება (გაგრძელება)

როდესაც ფინანსური აქტივი უფასურდება, ბანკი გამოითვლის საპროცენტო შემოსავალს ფინანსური აქტივის წმინდა ამორტიზებულ ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. თუ ფინანსური აქტივები გამოსწორდა და აღარ არის გაუფასურებული, მაშინ ბანკი უბრუნდება საპროცენტო შემოსავლის გამოთვლას ბრუტოს საფუძველზე.

საპროცენტო შემოსავალი ყველა ფინანსური აქტივიდან, რომლებიც აღრიცხულია სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით, აღიარებულია სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო

ბანკი იღებს შემოსავალს გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან კლიენტებისთვის გაწეული სხვადასხვა ტიპის მომსახურების სანაცვლოდ. შემოსავალი გასამრჯელოდან შესაძლოა დაიყოს შემდეგ კატეგორიებად:

► გარკვეულ პერიოდში გაწეული მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო

გარკვეულ პერიოდში გაწეული მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო დაირიცხება იმავე პერიოდში. გასამრჯელო მოიცავს საკომისიო შემოსავალს გარანტიებიდან და აკრედიტივებიდან. სასესხო ვალდებულებები, რომლებიც სავარაუდოდ ჩამოიწერება და სხვა საკრედიტო თანხები გადავადებულია (ყველა ზღვრულ ხარჯთან ერთად) და აღიარებულია, როგორც სესხის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

► დროის გარკვეულ მომენტში მიღებული საკომისიო შემოსავალი

ანგარიშსწორების და საკასო ოპერაციებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავლის აღიარება ხდება შესაბამისი გარიგებების დასრულებისთანავე. თითოეული საკასო და საანგარიშსწორებო ოპერაცია აღირიცხება, როგორც ცალკე შესასრულებელი მოვალეობა.

► საოპერაციო მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო

მესამე მხარისთვის გარიგების პირობებზე მოლაპარაკებიდან ან მოლაპარაკებაში მონაწილეობიდან მიღებული გასამრჯელოს (მაგალითად, როდესაც ბანკის შესასრულებელ მოვალეობას წარმოადგენს აქციების ან სხვა ფასიანი ქაღალდების შესყიდვის უზრუნველყოფა) აღიარება ხდება შესაბამისი გარიგების დასრულებისთანავე. გასამრჯელო და გასამრჯელოს გარკვეულ შესასრულებელი მოვალეობებთან დაკავშირებული კომპონენტები აისახება შესაბამისი კრიტერიუმების დაკმაყოფილების შემდეგ. როდესაც კონტრაქტი ითვალისწინებს ცვალებად ანაზღაურებას, გასამრჯელოსა და საკომისიო შემოსავლის აღიარება ხდება მხოლოდ იმდენად, რამდენადაც არსებობს იმის ალბათობა, რომ აღიარებული ჯამური შემოსავლის თანხის მნიშვნელოვანი შემობრუნება არ მოხდება მანამ, სანამ საბოლოოდ გაირკვევა ცვალებად ანაზღაურებასთან დაკავშირებული გაურკვევლობა.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

უცხოური ვალუტის კონვერტაცია

ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ლარში, რაც ბანკის სამუშაო და წარსადგენი ვალუტაა. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები აღირიცხება სამუშაო ვალუტაში, რომლის კონვერტაცია ხდება გარიგების დღეს არსებული კურსით. უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების ხელახლა კონვერტაცია ლარში ხდება ანგარიშგების დღეს არსებული სამუშაო ვალუტის გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციების კონვერტაციით მიღებული შემოსულობა და ზარალი აღიარებულია მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში, როგორც უცხოური ვალუტის კონვერტაციით გამოწვეულ შემოსულობას გამოკლებული ზარალი – საკურსო სხვაობა. იმ არაფულადი მუხლების გადაანგარიშება, რომლებიც პირვანდელი ღირებულებით აღირიცხება უცხოურ ვალუტაში, ხდება თავდაპირველი გარიგების დღეს არსებული გაცვლითი კურსით. არაფულადი მუხლები, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება უცხოურ ვალუტაში, გადაანგარიშდება იმ დღის გაცვლითი კურსით, როდესაც მოხდა სამართლიანი ღირებულების დადგენა.

სხვაობები უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციის სახელშეკრულებო გაცვლით კურსსა და სებ-ის გაცვლით კურსს შორის ოპერაციის დღეს შესულია უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან მიღებულ შემოსულობას გამოკლებული ზარალის მუხლში. ლარის ოფიციალური გაცვლითი კურსი 2018 წლისა და 201 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შესაბამისი თანმიმდევრობით, იყო 2.6766 ლარი და 2.5922 ლარი 1 აშშ დოლართან მიმართებაში, 3.0701 ლარი და 3.1044 ლარი 1 ევროსთან მიმართებაში და 1.5786 ლარი და 1.5249 ლარი 1 აზერბაიჯანულ მანათთან მიმართებაში.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა

სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც ბანკის ფინანსური ანგარიშგების გამოშვების თარიღისთვის გამოცემულია, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა და რომლებმაც შეიძლება გავლენა მოახდინონ ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაზე, მოცემულია ქვემოთ. ბანკი ამ სტანდარტებისა და ინტერპრეტაციების მიღებას მათი ძალაში შესვლისთანავე აპირებს. ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ სხვა ახალი სტანდარტებისა და ინტერპრეტაციების მიღება მნიშვნელოვან გავლენას იქონიებს ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

ფასს (IFRS) 16 „იჯარა“

ფასს (IFRS) 16 გამოიცა 2016 წლის იანვარში და ჩაანაცვლებს ბასს (IAS) 17-ს „იჯარა“, ფასს (IFRIC) 4-ს „როგორ განვსაზღვროთ, შეიცავს თუ არა შეთანხმება იჯარას“, იმკ (SIC) 15-ს „საოპერაციო იჯარა - სტიმულირება“ და იმკ (SIC) 27-ს „გარიგებების შინაარსის შეფასება, რომელიც შეიცავს იჯარის სამართლებრივ ფორმას“. ფასს (IFRS) 16-ში მოცემულია იჯარის აღიარების, შეფასების, წარდგენისა და განმარტებითი შენიშვნების პრინციპები და მოიჯარისგან მოითხოვს ყველა იჯარის აღრიცხვას საბალანსო უწყისზე, ბასს (IAS) 17-ის მიხედვით ფინანსური იჯარის აღრიცხვის ანალოგიურად. სტანდარტი ითვალისწინებს აღიარების ორ გამონაკლისს მოიჯარეებისთვის - „დაბალი ღირებულები მქონე“ აქტივების (მაგ. პერსონალური კომპიუტერები) იჯარა და მოკლევადიანი იჯარა (ე. ი. იჯარა 12-თვიანი ან ნაკლები ვადით). საიჯარო ხელშეკრულების ძალაში შესვლის თარიღისთვის, მოიჯარე აღიარებს ვალდებულებას საიჯარო გადასახადის გადახდის თაობაზე (ე. ი. საიჯარო ვალდებულება) და აქტივს, რომელიც წარმოადგენს უფლებას შესაბამისი აქტივის გამოყენებაზე იჯარის ვადის განმავლობაში (ე. ი. აქტივის გამოყენების უფლება). მოიჯარეები ვალდებულები არიან ცალკე აღიარონ საიჯარო ვალდებულების საპროცენტო ხარჯი და აქტივის გამოყენების უფლების საამორტიზაციო ხარჯი.

მოიჯარე ასევე ვალდებულია გარკვეული მოვლენების დადგომის შემთხვევაში (მაგ. იჯარის ვადის შეცვლა, სამომავლო საიჯარო გადასახადებში ცვლილება მათი განსაზღვრისთვის გამოყენებული ინდექსის ან განაკვეთის ცვლილების გამო) ხელახლა შეაფასოს საიჯარო ვალდებულება. მოიჯარე ზოგადად საიჯარო ვალდებულების ხელახლა შეფასების თანხას აღიარებს, როგორც აქტივის გამოყენების უფლების კორექტირებას.

მეიჯარის აღრიცხვა ფასს 16-ის მიხედვით არსებითად არ განსხვავდება ბასს 17-ის თანახმად არსებული პრაქტიკისგან. მეიჯარე გააგრძელებს ყველა იჯარის კლასიფიცირებას იმავე პრინციპით, როგორითაც ბასს 17-ის მიხედვით და გამიჯნავს ორი ტიპის იჯარას: საოპერაციოს და ფინანსურს.

ფასს 16, რომელიც ძალაში შედის 2019 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის, მოიჯარეებს და მეიჯარეებს ავალდებულებს უფრო დეტალური განმარტებითი შენიშვნების წარმოდგენას, ვიდრე ეს ბასს 17-ის თანახმად ხდებოდა.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა (გაგრძელება)

ბანკი ფასს 16-ის მიღებას აპირებს რეტროსპექტულად, ფასს 16-ის თავდაპირველი გამოყენების ჯამური (კუმულაციური) ეფექტით, რომელიც აღიარებულია თავდაპირველი გამოყენების თარიღისთვის. ბანკი გადაწყვეტს სტანდარტის გამოყენებას იმ კონტრაქტებისთვის, რომლებიც ადრე, ბასს 17-ისა და ფასიკ 4-ის გამოყენებით, იჯარებად განისაზღვრებოდა. ამიტომ ბანკი არ გამოიყენებს სტანდარტს იმ კონტრაქტებისთვის, რომლებიც ადრე არ განისაზღვრებოდა იჯარის შემცველად ბასს 17-ისა და ფასიკ 4-ის გამოყენებით.

ბანკი გადაწყვეტს სტანდარტით გათვალისწინებული გამონაკლისების გამოყენებას იმ საიჯარო კონტრაქტებზე, რომელთა მიხედვითაც, იჯარის ვადა მთავრდება 12 თვეში თავდაპირველი გამოყენების თარიღისთვის, და აგრეთვე იმ საიჯარო კონტრაქტებზე, რომელთა საბაზისო აქტივი დაბალი ღირებულებისაა. ბანკი ამჟამად აფასებს ფასს 16-ის გავლენას.

ფასიკ (IFRIC) 23-ის ინტერპრეტაცია - „მოგების გადასახადით დაბეგვრასთან დაკავშირებული გაურკვეველობა“

ინტერპრეტაცია ეხება მოგების გადასახადების აღრიცხვას ისეთ შემთხვევებში, როდესაც საგადასახადო დაბეგვრა შეიცავს გაურკვეველობას, რაც გავლენას ახდენს ბასს 12-ის გამოყენებაზე. იგი არ ვრცელდება ბასს 12-ის მოქმედების არეალის მიღმა მყოფ გადასახადებზე და მოსაკრებლებზე, ამასთან იგი არ მოიცავს კონკრეტულ მოთხოვნებს გაურკვეველობის შემცველ საგადასახადო დაბეგვრასთან დაკავშირებული ჯარიმებისა თუ საურავების შესახებ. ინტერპრეტაცია კონკრეტულად მოიცავს შემდეგ საკითხებს:

- ▶ საწარმო ინდივიდუალურად განიხილავს თუ არა გაურკვეველი საგადასახადო დაბეგვრის წესებს;
- ▶ დაშვებები, რომლებსაც საწარმო აკეთებს საგადასახადო ორგანოების მიერ გამოყენებული საგადასახადო დაბეგვრის წესების შემოწმების შესახებ;
- ▶ როგორ განსაზღვრავს საწარმო დასაბეგრ მოგებას (საგადასახადო ზარალს), საგადასახადო ზაზებს, გამოუყენებელ საგადასახადო ზარალს, გამოუყენებელ საგადასახადო კრედიტებს და საგადასახადო განაკვეთებს;
- ▶ როგორ განიხილავს საწარმო ცვლილებების შეტანას ფაქტებსა და გარემოებებში.

საწარმომ უნდა განსაზღვროს, გაურკვეველობის შემცველი თითოეული საგადასახადო დაბეგვრის შემთხვევა ცალკე განიხილოს, თუ გაურკვეველობის შემცველ ერთ ან მეტ საგადასახადო დაბეგვრასთან ერთად. ამას უნდა მოჰყვეს მიდგომა, რომელიც უკეთესად ახდენს გაურკვეველობის გადაწყვეტის პროგნოზირებას. ინტერპრეტაცია ძალაში შედის 2019 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, თუმცა მასზე გადასვლის გარკვეულ შეღავათებს ითვალისწინებს. ბანკი ინტერპრეტაციას გამოიყენებს მისი ძალაში შესვლის თარიღიდან. ბანკის მოლოდინით, ამ ინტერპრეტაციის გამოყენება არანაირ გავლენას არ მოახდენს თავის ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა (გაგრძელება)

ცვლილებები ფასს 9-ში: „საავანსო გადახდის მახასიათებლები უარყოფითი კომპენსაციით“.

ფასს 9-ის მიხედვით, სავალო ინსტრუმენტი შეიძლება შეფასდეს ან ამორტიზებული ღირებულებით, ან სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, იმ პირობით, რომ სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენს „მხოლოდ ძირითადი თანხის და ძირითადი თანხის დარჩენილ ნაშთზე დარიცხული პროცენტის გადახდას“ („მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების“ კრიტერიუმი) და რომ ბანკი ფლობს ინსტრუმენტს ამ კლასიფიკაციის შესაბამისი ბიზნესმოდელის ფარგლებში. ფას 9-ში შესული ცვლილებები განმარტავს, რომ ფინანსური აქტივი აკმაყოფილებს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების კრიტერიუმს მიუხედავად იმისა, არსებობს თუ არა მოვლენა ან გარემოება, რომელიც იწვევს კონტრაქტის ვადაზე ადრე შეწყვეტას და განურჩევლად იმისა, თუ რომელი მხარე იხდის ან იღებს გონივრულ კომპენსაციას კონტრაქტის ვადაზე ადრე შეწყვეტისთვის.

ცვლილებები გამოყენებულ უნდა იქნეს რეტროსპექტულად და ძალაში შედის 2019 წლის 1 იანვრიდან. ნებადართულია ვადაზე ადრე გამოყენება. ეს ცვლილებები არსებით გავლენას არ მოახდენს ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

ყოველწლიური გაუმჯობესებების 2015-2017 წ.წ. ციკლი (გამოშვებული 2017 წლის დეკემბერში) მოიცავს შემდეგს:

ბასს (IAS) 12 „მოგებიდან გადასახადები“

ცვლილებების მიხედვით, მოგების გადასახადის გავლენა დივიდენდებზე უფრო პირდაპირ უკავშირდება წარსულში მომხდარ გარიგებებს ან მოვლენებს, რომლებმაც წარმოქმნა გასანაწილებელი მოგება, და არა მფლობელებზე განაწილებებს. შესაბამისად, საწარმო აღიარებს მოგების გადასახადის გავლენას დივიდენდებზე მოგებაში ან ზარალში, სხვა სრულ შემოსავალში ან საკუთარ კაპიტალში იმისდა მიხედვით, თუ სად აღიარა საწარმომ თავდაპირველად ეს წარსულში მომხდარი გარიგებები ან მოვლენები.

საწარმომ ეს ცვლილებები უნდა გამოიყენოს 2019 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისათვის. ნებადართულია ვადაზე ადრე გამოყენებაც. როდესაც საწარმო პირველად იყენებს ამ ცვლილებებს, მან ისინი უნდა გამოიყენოს უადრესი შედარებადი პერიოდის დასაწყისიდან აღიარებულ დივიდენდებზე მოგების გადასახადის გავლენის აღრიცხვისას. ვინაიდან ბანკის არსებული პრაქტიკა შეესაბამება ამ ცვლილებებს, ბანკი არ მოელის რამე გავლენას თავის ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები

განუსაზღვრელობის შეფასება

ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული თანხების დასადგენად, ბანკის ხელმძღვანელობამ სააღრიცხვო პოლიტიკის გატარებისას გამოიყენა თავისი შეხედულებები და შეფასებები. მათ შორის ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანია:

ფინანსური აქტივების გაუფასურების ზარალი

გაუფასურების ზარალის შეფასება როგორც ფასს 9-ის, ისე ბასს 39-ის შესაბამისად, ფინანსური აქტივების ყველა კატეგორიისთვის საჭიროებს განსჯის გამოყენებას, კერძოდ, სამომავლო ფულადი ნაკადების ოდენობისა და ვადების და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებების პროგნოზირებას გაუფასურების ზარალის განსაზღვრისას და საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შეფასებას. ეს პროგნოზები ეყრდნობა რამდენიმე ფაქტორს, რომელთა ცვლილებამ შეიძლება განაპირობოს რეზერვების სხვადასხვა დონე. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გასაანგარიშებლად ბანკი იყენებს კომპლექსურ მოდელებს, რომლებიც ეყრდნობა რამდენიმე დაშვებას ცვლადი მონაცემების არჩევასთან და მათ ურთიერთდამოკიდებულებასთან დაკავშირებით. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელების ელემენტები, რომლებიც ეყრდნობა ბუღალტრულ გადაწყვეტილებებს და პროგნოზებს მოიცავს შემდეგს:

- ▶ ბანკის შიდა საკრედიტო რეიტინგების მოდელი, რომელიც თითოეულ დონეს ანიჭებს დეფოლტის ალბათობას.
- ▶ ბანკის კრიტერიუმები იმის დასადგენად, მნიშვნელოვნად ხომ არ გაზრდილა საკრედიტო რისკი და ამიტომ ფინანსური აქტივების რეზერვები ხომ არ უნდა შეფასდეს აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით;
- ▶ ფინანსური აქტივების სეგმენტაცია, როდესაც მათი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი კოლექტიურად ფასდება;
- ▶ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელების შემუშავება, მათ შორის, სხვადასხვა ფორმულისა და ამოსავალი მონაცემის შერჩევა;
- ▶ კავშირის დადგენა მაკროეკონომიკურ სცენარებსა და ისეთ ეკონომიკურ მონაცემებს შორის, როგორიცაა უმუშევრობის დონეები და უზრუნველყოფის საგნის ღირებულებები, ასევე გავლენის განსაზღვრა დეფოლტის ალბათობაზე, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავ დავალიანებაზე და დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებზე.
- ▶ საპროგნოზო მაკროეკონომიკური სცენარების არჩევა და მათი ალბათობების შეწონა, მიღებული ეკონომიკური მონაცემების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელებში გამოყენების მიზნით.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებული კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების რეზერვები, შესაბამისად, შეადგენდა 2,413 ათას ლარს (2017 წ.: 3,098 ათასი ლარი ბასს 39-ის მიხედვით) და 242 ათას ლარს (2017 წ.: 246 ათასი ლარი ბასს 39-ის მიხედვით) (მე-19 შენიშვნა).

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები (გაგრძელება)

განუსაზღვრელობის შეფასება (გაგრძელება)

ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

როდესაც ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების მიღება აქტიური ბაზრებიდან ვერ ხერხდება, ისინი განისაზღვრება შეფასების სხვადასხვა მეთოდით, მათ შორის მათემატიკური მოდელებით. ამ მეთოდებისთვის ინფორმაცია აიღება ბაზრიდან, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, მაგრამ თუ ეს შეუძლებელია, სამართლიანი ღირებულება შეფასების საფუძველზე განისაზღვრება. დამატებითი დეტალები წარმოდგენილია მე-20 შენიშვნაში.

5. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს:

	2018	2017
ნაღდი ფულის ნაშთი სალაროში	1,225	673
მიმდინარე ანგარიშები სებ-ში	398	714
მიმდინარე ანგარიშები სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში	8,237	13,253
90 დღემდე ვადიანი დეპოზიტი საკრედიტო დაწესებულებებში	36,643	29,268
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	46,503	43,908

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საკრედიტო დაწესებულებებში ლარში, ევროსა და აშშ დოლარში გამოხატული მიმდინარე ანგარიშები და ვადიანი ანაზრები წარმოადგენს მთლიანი მიმდინარე და ვადიანი ანაზრების 43.75%-ს, 29.72%-სა და 26.34%-ს, შესაბამისად (2017 წლის 31 დეკემბერი: ლარი 40.68%, ევრო 4.50% და აშშ დოლარი 54.12%).

ფულადი სახსრების ეკვივალენტების ყველა ნაშთი 1-ელ ეტაპს მიეკუთვნება. ბანკის ფულადი სახსრების ეკვივალენტებთან დაკავშირებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ნულს უდრის.

6. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოიცავს:

	2018	2017
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	43,001	28,803
90 დღეზე მეტი ვადის მქონე ანაბარი	20,395	22,642
გამოკლებული - გაუფასურების რეზერვი	(291)	–
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	63,105	51,445

2018 წელს საკრედიტო დაწესებულებებს ევალუბრდით საქართველოს ეროვნულ ბანკში სავალდებულო პროცენტის დეპოზიტის გახსნა კლიენტებისგან და არარეზიდენტი ფინანსური ინსტიტუტებისგან შესაბამის ორკვირიან ვადაში ეროვნულ ვალუტაში მოზიდული საშუალო სახსრების 5%-ისა და უცხოურ ვალუტაში მოზიდული საშუალო სახსრების 25%-ის ოდენობით (2017 წ.: 7% და 20%, შესაბამისად).

ვადიანი ანაბრები მოიცავს რეზიდენტ კომერციულ ბანკებში აშშ დოლარსა და ლარში განთავსებულ ანაბრებს, რომელთა ვადაც 2019 წლის მაისიდან 2019 წლის ივლისამდე მერყეობს (2017 წლის 31 დეკემბერი: რეზიდენტ კომერციულ ბანკებში აშშ დოლარსა და ლარში განთავსებული ანაბრები, რომელთა ვადაც მერყეობს 2018 წლის იანვრიდან 2018 წლის ივნისამდე).

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში 90 დღეზე მეტი ვადის მქონე ვადიანი ანაბრების საერთო საბალანსო ღირებულებასა და შესაბამის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილებების ანალიზი:

	საერთო საბალანსო ღირებულება	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	22,642	(49)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	31,986	(263)
გადახდილი აქტივები	(35,016)	288
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	783	(267)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	20,395	(291)

7. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	2018	2017
კორპორატიული	163,285	114,133
კომერციული	27,121	–
სამომხმარებლო	841	644
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	191,247	114,777
გამოკლებული - გაუფასურების რეზერვი	(2,413)	(3,098)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	188,834	111,679

კომერციული სესხები მოიცავს საშუალო ზომის კომპანიებზე გაცემულ სესხებს, რომელთა წლიური შემოსავალი 1,500 ათასი ლარიდან 10,000 ათას ლარამდეა. ბანკმა კომერციული სესხების გაცემა 2018 წელს დაიწყო.

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საერთო საბალანსო ღირებულებაში ცვლილებების ანალიზი:

	კორპორატი- ული	კომერცი- ული	სამომხმარებ- ლო	სულ
საერთო საბალანსო ღირებულება				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	114,133	–	644	114,777
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	226,105	29,883	1,195	257,183
გადახდილი აქტივები	(179,368)	(3,050)	(998)	(183,416)
ჩამოწერილი თანხები	(1,722)	–	–	(1,722)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	4,137	288	–	4,425
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	163,285	27,121	841	191,247

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების ყველა ნაშთი 1-ელ ეტაპს მიეკუთვნება.

კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი ამორტიზებული ღირებულებით

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვებში მომხდარი ცვლილების ანალიზი:

	კორპორატი- ული	კომერცი- ული	სამომხმარებ- ლო	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	(2,221)	–	(81)	(2,302)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	(3,509)	(241)	(136)	(3,886)
გადახდილი აქტივები	2,784	25	132	2,941
ჩამოწერილი თანხები	1,722	–	–	1,722
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	(667)	(221)	–	(888)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	(1,891)	(437)	(85)	(2,413)

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

7. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის გაუფასურების რეზერვის შედარებადი თანხები წარმოადგენს საკრედიტო ზარალების რეზერვის ანგარიშს და ასახავს შეფასების საფუძველს, რომელსაც ბასს 39 ითვალისწინებს.

	2017		
	კორპორატიული	სამომხმარებლო	სულ
2017 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	2,049	71	2,120
წლის დანარიცხი	968	10	978
2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3,017	81	3,098
კოლექტიური გაუფასურება	1,301	5	1,306
ინდივიდუალური გაუფასურება	1,716	76	1,792
ინდივიდუალურად გაუფასურებულად შეფასებული სესხის მთლიანი თანხა, ინდივიდუალური გაუფასურების რეზერვის გამოქვითვამდე	9,500	76	9,576

სესხის უზრუნველყოფა

უზრუნველყოფის საგნის საჭირო მოცულობა და ტიპი დამოკიდებულია მსესხებლის საკრედიტო რისკის შეფასებაზე. შემუშავებულია უზრუნველყოფის საგნის ტიპებისა და შეფასების პარამეტრების ინსტრუქციები. მიღებული უზრუნველყოფის საგნის ძირითადი ტიპები არის უძრავი ქონების იპოთეკა და მშობელი კომპანიისგან მიღებული თავდებობა.

ხელმძღვანელობა ახდენს უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულების მონიტორინგს, მოითხოვს დამატებით უზრუნველყოფას სესხის ხელშეკრულების თანახმად და თვალყურს ადევნებს სესხის გაუფასურების რეზერვის ადეკვატურობის გადახედვისას მიღებული უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულებას.

კლიენტებზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია

2018 წლის 31 დეკემბრისთვის ბანკის მსესხებლების სამი უმსხვილესი ჯგუფის მთლიანი სასესხო დავალიანება 82,188 ათას ლარს შეადგენდა, რაც მთლიანი სასესხო პორტფელის 42.97%-ია (2017 წლის 31 დეკემბერი: 61,621 ათასი ლარი, რაც მთლიანი სასესხო პორტფელის 53.69%-ს შეადგენდა). ამ სესხებზე შექმნილია 639 ათასი ლარის რეზერვი (2017 წლის 31 დეკემბერი: ბასს 39-ის მიხედვით, 1,957 ათასი ლარის რეზერვი).

საქართველოში გაცემული სესხების განაწილება დარგების მიხედვით:

	2018	2017
ვაჭრობა და მომსახურება	103,442	53,134
არასაბანკო საკრედიტო ორგანიზაციები	59,158	23,652
ტრანსპორტირება და ტელეკომუნიკაცია	14,765	–
ენერგეტიკა	6,343	16,425
მშენებლობა	5,208	12,596
ფიზიკური პირები	841	644
სამთო მრეწველობა	775	4,611
სხვა	715	3,715
	191,247	114,777

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

8. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები მოიცავდა საქართველოში რეგისტრირებული კომპანიებისა და კომერციული ბანკების სავალო ფასიან ქაღალდებს.

საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები მოიცავს შემდეგს:

	2018	2017
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული სავალო ფასიანი ქაღალდები (ადრე კლასიფიცირებული იყო სესხებად და მისაღებ ანგარიშებად)		
კორპორაციული ობლიგაციები	18,566	12,177
ფინანსური ინსტიტუტების ობლიგაციები	1,902	22,079
ფინანსური ინსტიტუტების სადეპოზიტო სერტიფიკატი	–	26,849
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	–	1,174
	20,468	62,279
გამოკლებული: გაუფასურების რეზერვი	(242)	(246)
სულ სავალო ფასიანი ქაღალდები	20,226	62,033

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების საერთო საბალანსო ღირებულებაში ცვლილებების ანალიზი:

	კორპორაციული ობლიგაციები	ფინანსური ინსტიტუტების ობლიგაციები	ფინანსური ინსტიტუტების სადეპოზიტო სერტიფიკატი	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	სულ
საერთო საბალანსო ღირებულება					
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	12,177	22,079	26,849	1,174	62,279
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	6,226	–	–	–	6,226
გადახდილი აქტივები	(15)	(20,000)	(26,574)	(1,174)	(47,763)
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	178	(177)	(275)	–	(274)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	18,566	1,902	–	–	20,468

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

8. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები (გაგრძელება)

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვებში მომხდარი ცვლილების ანალიზი:

	კორპორა- ციული ობლიგაციები	ფინანსური ინსტიტუტ- ების ობლიგაციები	ფინანსური ინსტიტუტ- ების სადეპოზიტო სერტიფიკატი	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	(27)	(793)	(45)	(865)
წარმოქმნილი ახალი აქტივები	(176)	–	–	(176)
გადახდილი აქტივები	–	754	111	865
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	–	–	(66)	(66)
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	<u>(203)</u>	<u>(39)</u>	<u>–</u>	<u>(242)</u>

საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების ყველა ნაშთი მიეკუთვნა 1-ელ ეტაპს.

9. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებების მოძრაობა ასეთია:

	ავეჯი და მოწყობილო- ბები	კომპიუტერუ- ლი ტექნიკა და სატრანსპორტო აღჭურვილობა	საშუალებები	სხვა აღჭურვილობა	საიჯარო გაუმჯობესე- ბები	სულ
თვითღირებულება						
1 იანვარი, 2017 წ.	1,843	2,412	313	486	1,912	6,966
შემოსვლები	9	607	135	11	4	766
გასვლები	–	(6)	(68)	–	–	(74)
31 დეკემბერი, 2017 წ.	1,852	3,013	380	497	1,916	7,658
შემოსვლები	278	915	192	85	154	1,624
გასხვისება და ჩამოწერა	–	(10)	(47)	(3)	–	(60)
31 დეკემბერი, 2018 წ.	2,130	3,918	525	579	2,070	9,222
დაგროვილი ცვეთა						
1 იანვარი, 2017 წ.	(1,634)	(2,052)	(185)	(327)	(1,660)	(5,858)
ცვეთის დანარიცხი	(193)	(348)	(72)	(98)	(252)	(963)
გასხვისება და ჩამოწერა	–	1	68	–	–	69
31 დეკემბერი, 2017 წ.	(1,827)	(2,399)	(189)	(425)	(1,912)	(6,752)
ცვეთის დანარიცხი	(19)	(220)	(105)	(45)	(5)	(394)
გასხვისება და ჩამოწერა	–	10	47	3	–	60
31 დეკემბერი, 2018 წ.	(1,846)	(2,609)	(247)	(467)	(1,917)	(7,086)
წმინდა საბალანსო ღირებულება						
1 იანვარი, 2017 წ.	209	360	128	159	252	1,108
31 დეკემბერი, 2017 წ.	25	614	191	72	4	906
31 დეკემბერი, 2018 წ.	284	1,309	278	112	153	2,136

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

10. არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივების დინამიკა ასეთი იყო:

	ლიცენზიები	კომპიუტერული პროგრამები	სულ
თვითღირებულება			
1 იანვარი, 2017 წ.	897	1,829	2,726
შემოსვლები	284	166	450
გასხვისება და ჩამოწერა	(192)	(2)	(194)
31 დეკემბერი, 2017 წ.	989	1,993	2,982
შიდა გადაცემა	(838)	838	–
შემოსვლები	–	951	951
გასხვისება და ჩამოწერა	–	(167)	(167)
31 დეკემბერი, 2018 წ.	151	3,615	3,766
დაგროვილი ამორტიზაცია			
1 იანვარი, 2017 წ.	(308)	(358)	(666)
ამორტიზაციის დანარიცხი	(204)	(184)	(388)
გასხვისება და ჩამოწერა	192	2	194
31 დეკემბერი, 2017 წ.	(320)	(540)	(860)
შიდა გადაცემა	260	(260)	–
ამორტიზაციის დანარიცხი	(17)	(541)	(558)
გასხვისება და ჩამოწერა	–	165	165
31 დეკემბერი, 2018 წ.	(77)	(1,176)	(1,253)
წმინდა საბალანსო ღირებულება			
1 იანვარი, 2017 წ.	589	1,471	2,060
31 დეკემბერი, 2017 წ.	669	1,453	2,122
31 დეკემბერი, 2018 წ.	74	2,439	2,513

11. სხვა აქტივები და ვალდებულებები

სხვა აქტივებს მიეკუთვნება:

	2018	2017
სხვა არაფინანსური აქტივები		
საოპერაციო იჯარაზე გადახდილი ავანსები	1,270	218
ძირითადი საშუალებებისა და არამატერიალური აქტივების შესაძენად გადახდილი ავანსები	1,144	4
წინასწარ გაწეული ხარჯები	614	362
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	107	37
წინასწარ გადახდილი გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	3	10
სხვა	39	18
	3,177	649
სხვა ფინანსური აქტივები		
წარმოებული ფინანსური აქტივები	415	62
	415	62
სხვა აქტივები, სულ	3,592	711

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

11. სხვა აქტივები და ვალდებულებები (გაგრძელება)

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი გვიჩვენებს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს, რომლებიც აღრიცხულია აქტივებად, მათ პირობით თანხებთან ერთად. ჯამურად აღრიცხული პირობითი თანხა წარმოადგენს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის შესაბამისი აქტივისა თუ ვალდებულების თანხას და საფუძველს, რომელზე დაყრდნობითაც ფასდება წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების ცვლილება. პირობითი თანხები ასახავს ოპერაციათა მოცულობას წლის ბოლოსთვის და არ მოიცავს საკრედიტო რისკს.

	2018			2017		
	სამართლიანი		პირობითი	სამართლიანი		პირობითი
	თანხა	აქტივი ვალდებულება		თანხა	აქტივი ვალდებულება	
საპროცენტო განაკვეთის კონტრაქტები						
ფორვარდები - უცხოურ ვალუტაში	12,499	–	23	–	–	–
ფორვარდები - ადგილობრივ ვალუტაში	26,212	415	46	2,592	62	–
სულ წარმოებული აქტივები/ვალდებულებები		<u>415</u>	<u>69</u>		<u>62</u>	<u>–</u>

ცხრილში „უცხოური“ და „ადგილობრივი“ აღნიშნავს კონტრაქტებს. „უცხოური“ გულისხმობს არაქართულ საწარმოებს, ხოლო „ადგილობრივი“ – ქართულ საწარმოებს.

სხვა ვალდებულებები მოიცავს შემდეგს:

	2018	2017
სხვა ფინანსური ვალდებულებები		
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	320	131
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები	69	–
	<u>389</u>	<u>131</u>
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები		
თანამშრომლებზე გასაცემი ხელფასები	1,524	1,111
გადავადებული შემოსავალი	23	36
გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	4	1
	<u>1,551</u>	<u>1,148</u>
სხვა ვალდებულებები, სულ	<u>1,940</u>	<u>1,279</u>

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

12. ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე

ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე მოიცავს:

	2018	2017
არარეზიდენტი კომერციული ბანკების ვადიანი ანაზრები	95,168	27,122
მშობელი კომპანიის ვადიანი ანაზრები	7,766	52,069
რეზიდენტი კომერციული ბანკების ვადიანი ანაზრები	7,009	22,688
მშობელი კომპანიისგან მიღებული ოვერდრაფტი	202	10
მშობელი კომპანიის მიმდინარე ანგარიშები	117	1,511
სებ-ისგან მიღებული მოკლევადიანი სესხები	–	3,002
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე	110,262	106,402

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, არარეზიდენტი კომერციული ბანკების ვადიანი ანაზრები შედგებოდა საერთო კონტროლს დაქვემდებარებული საწარმოს და სხვა არარეზიდენტი ბანკების აშშ დოლარში გამოხატული ანაზრებისგან (2017 წ.: საერთო კონტროლს დაქვემდებარებული საწარმოს და სხვა არარეზიდენტი ბანკის აშშ დოლარში და ევროში გამოხატული ანაზრები).

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, რეზიდენტი კომერციული ბანკების ვადიანი ანაზრები, რომლებიც შედგება ერთი რეზიდენტი კომერციული ბანკის მიერ განთავსებული ვადიანი ანაზრებისგან, გამოხატულია ლარში და ვადა ეწურებოდა 2019 წლის იანვარში (2017 წ.: სამი რეზიდენტი კომერციული ბანკის მიერ განთავსებული ვადიანი ანაზრები გამოხატული იყო ლარსა და ევროში და ვადა ეწურებოდა 2018 წლის იანვარსა და თებერვალში).

13. ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე

ვალდებულებები კლიენტების წინაშე მოიცავს:

	2018	2017
მიმდინარე და მოთხოვნამდე ანგარიშები	60,249	19,233
ვადიანი ანაზრები	44,290	38,948
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	104,539	58,181
გაცემული გარანტიების უზრუნველყოფა (მე-16 შენიშვნა)	8,896	4,342

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ვალდებულებები კლიენტების მიმართ მოიცავდა სამი უმსხვილესი კლიენტის ნაშთებს 37,101 ათასი ლარის ოდენობით, რაც კლიენტთა მთლიანი ანგარიშების 35.71%-ს შეადგენდა (2017 წლის 31 დეკემბერი: 28,726 ათასი, რაც კლიენტთა მთლიანი ანგარიშების 49.37%-ს შეადგენდა).

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

13. ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე (გაგრძელება)

კლიენტთა ანგარიშების ანალიზი დარგების მიხედვით:

	2018	2017
ვაჭრობა და მომსახურება	61,332	27,650
ფიზიკური პირები	20,328	11,016
მშენებლობა	6,686	4,816
დაზღვევა	6,638	6,360
ენერგეტიკა	6,431	5,105
არასაბანკო საკრედიტო ორგანიზაციები	2,738	3,223
სხვა	386	11
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	104,539	58,181

14. გადასახადები

2016 წლის ივნისში საქართველოს საგადასახადო კანონში ცვლილებები შევიდა მოგების გადასახადთან დაკავშირებით. ცვლილებები ძალაში შევიდა 2017 წლის 1 იანვრიდან და გავრცელდა საქართველოში მოქმედ ყველა კომპანიაზე, გარდა ბანკებისა, სადაზღვევო კომპანიებისა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა, რომლებისთვისაც ძალაში შესვლის თარიღი თავდაპირველად 2019 წლის 1 იანვრით განისაზღვრა. 2018 წლის 5 მაისს საგადასახადო კოდექსში შევიდა ცვლილებები და თარიღმა გადაიწია 2023 წლის იანვრამდე. ახალი ნორმატიული აქტის თანახმად, მოგების გადასახადით დაიბეგრება დივიდენდების სახით განაწილებული მოგება, და არა არსებული ნორმატიული აქტების შესაბამისად მიღებული მოგება. დივიდენდების განაწილებაზე გადასახადელი გადასახადის ოდენობა დაანგარიშდება განაწილებული წმინდა თანხიდან 15/85 განაკვეთის გამოყენებით. კომპანიებს უფლება ექნებათ ჩაითვალონ 2008-2016 წლებში მიღებული მოგებიდან განაწილებულ დივიდენდებთან დაკავშირებული მოგების გადასახადის ვალდებულება, არსებული ნორმატიული აქტების მიხედვით შესაბამისი პერიოდისთვის გადახდილი მოგების გადასახადის ოდენობით. საქართველოს რეზიდენტ კომპანიებს შორის დივიდენდების განაწილება არ დაიბეგრება მოგების გადასახადით.

ბოლო ცვლილების ძალაში შესვლის შემდეგ ბანკმა გადაიანგარიშა თავისი გადავადებული საგადასახადო აქტივები 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და აღიარა გადავადებული საგადასახადო სარგებელი 2018 წლის მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში. ბასს 12-ის „მოგებიდან გადასახადები“ თანახმად, ბანკმა გაუნაწილებელი მოგებისთვის გამოიყენა 0%-იანი საგადასახადო განაკვეთი იმ აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში, რომელთა რეალიზაცია ან გასტუმრება მოსალოდნელია 2023 წლის იანვრის შემდეგ პერიოდებში.

მოგების გადასახადის სარგებელი 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შედგება 148 ათასი ლარის გადავადებული საგადასახადო სარგებლისგან (2017 წლის 31 დეკემბერი: 924 ათასი ლარი).

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

14. გადასახადები (გაგრძელება)

2018 და 2017 წლებში ბანკის მოგება იზერება 15%-იანი საგადასახადო განაკვეთით. მოგების გადასახადის ეფექტური განაკვეთი განსხვავდება კანონმდებლობით გათვალისწინებული საგადასახადო განაკვეთისგან. კანონმდებლობით გათვალისწინებული და რეალური განაკვეთების მიხედვით მოგების გადასახადის სარგებლის ხარჯის შედარება ასეთია:

	2018	2017
მოგება მოგების გადასახადის გადახდამდე	3,041	4,377
კანონით დადგენილი საგადასახადო განაკვეთი	15%	15%
თეორიული მოგების გადასახადის ხარჯი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთით	(456)	(657)
გადასახადით დაუბეგრავი მოგება	100	131
გამოუქვითავი ხარჯები	(87)	(3)
საგადასახადო კანონმდებლობის ცვლილების ეფექტი	229	61
წლის განმავლობაში რეალიზებული საგადასახადო ზარალი	362	(456)
მოგების გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი)	148	(924)

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები 2018 წლის 31 დეკემბრისა და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და მათი მოძრაობა შესაბამის პერიოდში ასეთია:

	2016	მოგება- ზარალის ანგარიშგებაში	2017	მოგება- ზარალის ანგარიშგებაში	2018
გამოსაქვითი დროებითი სხვაობების					
საგადასახადო ეფექტი					
მომდევნო პერიოდებში გადატანილი					
საგადასახადო ზარალი	804	(804)	–	193	193
ძირითადი საშუალებები	226	(226)	–	176	176
მოთხოვნები საკრედიტო					
დაწესებულებების მიმართ	–	–	–	44	44
სხვა ვალდებულებები	135	(135)	–	110	110
გადავადებული საგადასახადო აქტივი	1,165	(1,165)	–	523	523
დასაბეგრი დროებითი სხვაობების					
საგადასახადო ეფექტი					
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	(12)	12	–	(57)	(57)
არამატერიალური აქტივები	(52)	52	–	(69)	(69)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	(177)	177	–	(248)	(248)
გადავადებული საგადასახადო	(241)	241	–	(374)	(374)
ვალდებულებები					
გადავადებული საგადასახადო	924	(924)	–	148	148
აქტივი/(ვალდებულება)					

ბანკის აკუმულირებული საგადასახადო ზარალი 2018 წლის 31 დეკემბრისთვის შეადგენს 1,285 ათას ლარს და ვადა ეწურება 2019 წელს, თუ არ მოხდება მისი რეალიზება.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

15. კაპიტალი

2018 წლისა და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ნებადართული, გამოშვებული და მთლიანად გადახდილი კაპიტალი 103,000 ათას ლარს შეადგენდა, რომელიც შედგებოდა 1 ლარის ნომინალური ღირებულების 103,000,000 ჩვეულებრივი აქციისგან. ერთი ჩვეულებრივი აქცია უზრუნველყოფს ერთი ხმის უფლებას.

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დივიდენდების განაწილების გამოცხადება ბანკის მშობელ კომპანიას შეუძლია მხოლოდ ბანკის წმინდა მოგებიდან, რომელიც ასახულია ბანკის მიერ საქართველოს ეროვნული ბანკის მოთხოვნების შესაბამისად მომზადებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში. ბანკი ვალდებულია, ოფიციალურად აცნობოს საქართველოს ეროვნულ ბანკს დივიდენდების გამოცხადების შესახებ, ხოლო საქართველოს ეროვნული ბანკი იტოვებს უფლებას, შეაჩეროს ან შეზღუდოს დივიდენდების განაწილება, თუ ბანკი დაარღვევს საქართველოს ეროვნული ბანკის რეგულაციებს.

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში დივიდენდები არ გამოცხადებულა და არ გადახდილა (2017 წ.: ნული).

16. პირობითი ვალდებულებები

გადასახადები

საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობა ექვემდებარება სხვადასხვაგვარ ინტერპრეტაციებს, და შესაძლოა ხშირი იყოს ცვლილებები. შესაბამის საგადასახადო ორგანოებს შეუძლიათ ეჭვქვეშ დააყენონ ხელმძღვანელობის მხრიდან კანონმდებლობის ამგვარი ინტერპრეტაციები ბანკის ოპერაციებთან და საქმიანობასთან მიმართებაში. ეს შეიძლება მომავალში შეეხოთ ისეთ ოპერაციებსა და საქმიანობასაც, რომლებიც ადრე ეჭვქვეშ არ დამდგარა. ამის გამო კომპანიას შეიძლება დაეკისროს დამატებითი გადასახადები, ჯარიმები და საურავები. სახელმწიფო ორგანოებს უფლება აქვთ, საგადასახადო კუთხით შეამოწმონ ფისკალური პერიოდები, კერძოდ - შემოწმების წლიდან წინა სამი კალენდარული წელი. ზოგ შემთხვევაში შემოწმებამ შეიძლება უფრო დიდი პერიოდიც მოიცვას.

ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ 2018 წლის 31 დეკემბრისთვის მოქმედ შესაბამის კანონმდებლობას ადეკვატურად განმარტავს და რომ ბანკს დარიცხული აქვს ყველა სათანადო გადასახადი.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

16. პირობითი ვალდებულებები (გაგრძელება)

პირობითი ვალდებულებები

2018 წლისა და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის პირობითი ვალდებულებები შედგებოდა შემდეგისგან:

	2018	2017
საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებები		
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	25,703	23,341
აკრედიტივები	3,846	1,478
	29,549	24,819
ვალდებულებები საოპერაციო იჯარიდან		
არაუგვიანეს 1 წლისა	2,097	1,831
1-დან 5 წლამდე	12,849	6,553
	14,946	8,384
ვალდებულების შესრულების გაცემული გარანტიები		
ვალდებულების შესრულების გაცემული გარანტიები	31,802	22,566
	31,802	22,566
გამოკლებული: საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებებზე		
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(70)	(135)
პირობითი ვალდებულებები (უზრუნველყოფის გამოქვითვამდე)	76,227	55,634
გამოკლებული: გამოშვებული გარანტიების უზრუნველსაყოფად		
ფლობილი ანაბრები (მე-13 შენიშვნა)	(8,896)	(4,342)
პირობითი ვალდებულებები	67,331	51,292

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვებში მომხდარი ცვლილების ანალიზი:

	აკრედიტივები	გარანტიები	აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	სულ
მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი				
2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	(1)	(12)	(4)	(17)
ახალი დავალიანება	(1)	–	(84)	(85)
ვადამოსული დავალიანება	–	12	19	31
სავალუტო კურსის და სხვა მოძრაობა	–	–	1	1
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	(2)	–	(68)	(70)

გაცემული გარანტიებისა და აკრედიტივების ყველა ნაშთი 1-ელ ეტაპს მიეკუთვნება.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

17. წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან

წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მოიცავს შემდეგს:

	2018	2017
გაცემული გარანტიები და აკრედიტივები	513	397
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	178	127
საკასო ოპერაციები	84	17
შემოსავალი საბროკერო ოპერაციებიდან	20	48
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	10	5
ვალუტის კონვერტაციის ოპერაციები	–	4
სხვა მიღებული საკომისიო	–	71
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო	805	669
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	(241)	(189)
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	(104)	(108)
გაცემული გარანტიები და აკრედიტივები	(66)	(111)
საკასო ოპერაციები	(3)	(5)
შემოსავალი საბროკერო ოპერაციებიდან	(1)	(1)
საკომისიო ხარჯი	(415)	(414)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	390	255

შემოსავალი კლიენტებთან გაფორმებული კონტრაქტებიდან

ბანკის შემოსავალს მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან ძირითადად წარმოადგენს გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი. შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან აღიარებულია 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის მოგება-ზარალის ანგარიშგებაში და შეადგინა 805 ათასი ლარი.

მომხმარებლებთან გაფორმებულ ხელშეკრულებებთან დაკავშირებით, ბანკმა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარა შემდეგი საკონტრაქტო აქტივები და ვალდებულებები:

	2018	1 იანვარი, 2018 წ.
გადავადებული შემოსავალი (წარმოდგენილი სხვა ვალდებულებებში)	23	36

ბანკი, როგორც წესი, გასამრჯელოს და საკომისიოს იღებს შესაბამისი გარიგების დასრულებამდე ან დასრულებისთანავე (ისეთი ხელშეკრულებების შემთხვევაში, რომელთა მიხედვითაც შესასრულებელი მოვალეობა შესრულებულია დროის გარკვეულ მომენტში, მაგალითად ანგარიშსწორების ოპერაციები). დროთა განმავლობაში გაწეული მომსახურებისთვის (მაგალითად, მომსახურება, რომელზეც მიიღება გარანტიების და აკრედიტივების გაცემის გასამრჯელო) ბანკი, ჩვეულებრივ, წინასწარ მოითხოვს თვითურ, კვარტალურ ან წლიურ საკომისიოს, რომელიც ფარავს მთლიანი სახელშეკრულებო პერიოდის შესაბამის მონაკვეთს.

ბანკმა აღიარა 36 ლარის შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მიმდინარე საანგარიშგებო პერიოდში, რომელიც უკავშირდება მომდევნო პერიოდზე გადატანილ საკონტრაქტო ვალდებულებებს და ასახულია გადავადებულ შემოსავალში 2018 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით.

18. თანამშრომლებზე გაწეული, ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები

თანამშრომლებზე გაწეული, ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები მოიცავს შემდეგს:

	2018	2017
ხელფასები	5,884	3,870
პრემიები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი	2,374	1,550
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	8,258	5,420
საოპერაციო იჯარა	2,139	1,679
პროფესიული მომსახურება	2,040	2,065
დანახარჯი რეკლამაზე	260	469
თანამშრომელთა გადამზადება	135	191
კომუნალური მომსახურება	130	119
მგზავრობისა და სამივლინებო ხარჯები	124	123
კორპორაციული წამახალისებელი ღონისძიებები	119	169
კადრების შერჩევის ხარჯი	82	1
ტექნიკური მომსახურება და ექსპლუატაცია	79	49
დაზღვევა	66	71
დაცვა-უსაფრთხოების ხარჯები	60	58
საწევრო შენატანები	40	38
ქველმოქმედებაზე გაწეული დანახარჯები	18	29
გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	15	10
ანაზრის დაზღვევის საკომისიო	2	100
საკომუნიკაციო ხარჯები	–	5
სხვა	157	126
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	5,466	5,302

ბანკის აუდიტორის ანაზღაურება 31 დეკემბრით დასრულებული 2018 წლისა და 2017 წლისთვის (დღგ-ის გარეშე):

	2018	2017
გასამრჯელო ბანკის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის ფინანსური ანგარიშგების აუდიტისთვის	105	90
სხვა მარწმუნებელი მომსახურების დანახარჯები	52	38
სხვა პროფესიული მომსახურების დანახარჯები	12	1
სულ გასამრჯელოები და ხარჯები	169	129

სხვა აუდიტორებისა და აუდიტორული კომპანიებისთვის მათ მიერ გაწეულ პროფესიულ მომსახურებაში გადასახდელი გასამრჯელო და ასანაზღაურებელი დანახარჯები შეადგენდა 23 ათას ლარს (2017 წ.: 721 ათასი ლარი).

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

19. რისკის მართვა

შესავალი

ბანკის საქმიანობას ყოველთვის ახასიათებს რისკები, მაგრამ მათი მართვა ხდება იდენტიფიცირების, შეფასებისა და კონტროლის მუდმივი პროცესებით, როგორცაა ლიმიტების დაწესება და კონტროლის სხვა ელემენტები. რისკის მართვის ამ პროცესს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ბანკის უწყვეტი შემოსავლიანობისათვის და ბანკში თითოეული პირი არის ანგარიშვალდებული თავის მოვალეობებთან დაკავშირებულ რისკებზე. ბანკს აქვს საკრედიტო, ლიკვიდურობის და საბაზრო რისკები. საბაზრო რისკი თავის მხრივ იყოფა სავაჭრო და არასავაჭრო რისკებად. მისთვის ასევე დამახასიათებელია საოპერაციო რისკები.

რისკების კონტროლის დამოუკიდებელი პროცესი არ მოიცავს ისეთ ბიზნეს რისკებს, როგორებიცაა გარემო პირობების, ტექნოლოგიების და ინდუსტრიის ცვლილებების რისკები. ისინი კონტროლდება ბანკის სტრატეგიული დაგეგმარების პროცესით.

რისკების მართვის სტრუქტურა

დირექტორთა საბჭო

დირექტორთა საბჭო პასუხისმგებელია რისკების მართვის საერთო მიდგომის ჩამოყალიბებასა და რისკების მართვის სტრატეგიებისა და პრინციპების დამტკიცებაზე. რისკების განსაზღვრასა და კონტროლზე საბოლოო პასუხისმგებლობა დირექტორთა საბჭოს ეკისრება. რისკების მართვას და ზედამხედველობას ახორციელებს ბანკის სხვადასხვა განყოფილება და კომიტეტი.

რისკის მართვა

რისკის მართვის განყოფილებას ევალება რისკის მართვის სისტემის განსაზღვრა, დანერგვა და მართვა.

აქტივ-პასივების კომიტეტი

აქტივ-პასივების კომიტეტი პასუხისმგებელია ბანკის აქტივებისა და ვალდებულებების, და მთლიანი ფინანსური სტრუქტურის მართვაზე. იგი ასევე პასუხისმგებელია ბანკის დაფინანსების, ლიკვიდურობის, საპროცენტო განაკვეთისა და კაპიტალის ადეკვატურობის რისკებზე.

შიდა აუდიტი

რისკის მართვის პროცესებს მთელ ბანკში შემოწმებას მუდმივად უტარებს შიდა აუდიტის განყოფილება. იგი ამოწმებს პროცედურობის ადეკვატურობას, მათ სტრუქტურას და ეფექტურობას, ასევე ბანკის შესაბამისობას მარეგულირებელი ორგანოს მოთხოვნებთან და შიდა პროცედურებთან. შიდა აუდიტი ყველა შეფასების შედეგს განიხილავს ხელმძღვანელობასთან და აუდიტის კომიტეტს შედეგებსა და რეკომენდაციებს მოახსენებს.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

რისკების მართვის სტრუქტურა (გაგრძელება)

აუდიტის კომიტეტი

აუდიტის კომიტეტი პასუხს აგებს რისკებთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხებზე, მართავს და ზედამხედველობას უწევს ბანკის სხვა განყოფილებების მიერ რისკებთან დაკავშირებით მიღებულ გადაწყვეტილებებს და კონტროლის ფუნქციების შესრულებას, რომლებიც უკავშირდება კონტროლის საერთო გარემოს, ხელით შესრულებული, ტექნოლოგიებზე დამოკიდებული ან კომპიუტერული პროგრამების მეშვეობით კონტროლის მექანიზმებს, რისკის გამიზნულად ან უნებლიეთ არასწორად შეფასებას, თაღლითობის, ან ქონების მითვისების რისკს, ინფორმაციის დაცვას, ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლას, და სხვ. აუდიტის კომიტეტი შედგება სამი წევრისგან, რომელთაგან ორი დამოუკიდებელია.

რისკის შეფასებისა და ანგარიშგების სისტემა

რისკების მონიტორინგი და კონტროლი უმთავრესად ხორციელდება ბანკის მიერ დადგენილ ლიმიტებზე დაყრდნობით. ეს ლიმიტები ასახავს ბანკის ბიზნეს სტრატეგიას, საბაზრო გარემოს და მისთვის მისაღებ რისკის დონეს. გარდა ამისა, ბანკი მონიტორინგს უწევს და აფასებს რისკისადმი ზოგად მდგრადობას რისკის ყველა ტიპისა და ღონისძიების გათვალისწინებით. რისკებთან დაკავშირებით ყველა განყოფილება ანგარიშვალდებულია აქტივ-პასივების კომიტეტის მიმართ. შესაბამისი შეხვედრები თვეში ერთხელ ტარდება.

რისკის ჭარბი კონცენტრაცია

კონცენტრაცია წარმოიქმნება, როდესაც მთელი რიგი მონაწილე მხარეები ჩართულნი არიან ანალოგიურ საქმიანობებში, ერთსა და იმავე გეოგრაფიულ ერთეულში საქმიანობენ, ან აქვთ მსგავსი ეკონომიკური მახასიათებლები, რის გამოც მათ მიერ საკონტრაქტო ვალდებულებების შესრულების უნარზე ერთნაირად მოქმედებს ეკონომიკური, პოლიტიკური და სხვა პირობების ცვლილებები. კონცენტრაცია მიგვანიშნებს ბანკის საქმიანობის მეტ მგრძნობელობაზე იმ გარემოებების მიმართ, რომლებიც ზემოქმედებას ახდენენ კონკრეტულ დარგზე ან გეოგრაფიულ მდებარეობაზე.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ბანკმა შესაძლოა განიცადოს ზარალი, თუ მისმა კლიენტებმა ან მონაწილე მხარეებმა ვერ შეძლეს საკონტრაქტო ვალდებულებების შესრულება. ბანკი საკრედიტო რისკს მართავს და აკონტროლებს რისკის მოცულობაზე მისთვის მისაღები ლიმიტის დაწესებით ცალკეული მონაწილე მხარეებისთვის და რისკების ამ ლიმიტებთან შესაბამისობის მონიტორინგით.

ბანკმა შეიმუშავა საკრედიტო რეიტინგის გადახედვის პროცესი, რათა უზრუნველყოს გარიგებაში მონაწილე მხარეების კრედიტუნარიანობაში სავარაუდო ცვლილებების ადრეული გამოვლენა. მათ შორისაა უზრუნველყოფის რეგულარული შემოწმებაც. საკრედიტო რეიტინგის გადახედვის პროცესი ბანკს საშუალებას აძლევს შეაფასოს რისკებით გამოწვეული პოტენციური ზარალი და მიიღოს მაკორექტირებელი ზომები.

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

მსესხებლის მიერ ლიმიტების დარღვევის მონიტორინგი ხდება გაცემულ სესხებზე. საკრედიტო კომიტეტი შეიძლება ამ ლიმიტების შეცვლის ინიციატივით გამოვიდეს. საჭიროების შემთხვევაში ბანკი ითხოვს გირაოს და კომპანიის თავდებობას. საკრედიტო რისკების მონიტორინგი ხდება უწყვეტად, ხოლო მათი გადახედვა ხდება ყოველწლიურად ან უფრო ხშირად.

საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებების რისკი

ბანკი თავის კლიენტებს სთავაზობს გარანტიებს, რომელთა მიხედვითაც ბანკს შესაძლოა მოუწიოს მათი სახელით გადახდა. ასეთი თანხების ამოღება კლიენტებისგან ხდება გარანტიის პირობების მიხედვით. ამ შემთხვევაში, ბანკი დგას სესხის გაცემის ანალოგიური რისკების წინაშე, ამ რისკების შემცირება ხდება სესხებზე გამოყენებული პოლიტიკისა და კონტროლის პროცესების შესაბამისად.

გაუფასურების შეფასება

2018 წლის 1 იანვრიდან ბანკი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს გამოითვლის ალბათობის რამდენიმე სცენარზე დაყრდნობით იმისათვის, რომ შეაფასოს ფულადი სახსრების მოსალოდნელი დეფიციტი, რომელიც დისკონტირებულია ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთთან მიახლოებული განაკვეთით. ფულადი სახსრების დეფიციტი არის სხვაობა ხელშეკრულების შესაბამისად ბანკისთვის გადასახდელ ფულად ნაკადებს და იმ ფულად ნაკადებს, რომელთა მიღებასაც საწარმო მოელის. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გაანგარიშება მოცემულია ქვემოთ და მისი ძირითადი კომპონენტებია:

დეფოლტის ალბათობა	დეფოლტის ალბათობა არის გარკვეული დროის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის შესაძლებლობის შეფასება. დეფოლტი შეიძლება დადგეს მხოლოდ შესაფასებელი პერიოდის გარკვეულ მომენტში, თუ სესხის აღიარება მანამდე არ შეწყვეტილა და ჯერ კიდევ პორტფელის ნაწილია.
დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება	დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება არის დავალიანების შეფასება დეფოლტის სამომავლო თარიღისთვის, საანგარიშგებო თარიღის შემდეგ დავალიანებაში მოსალოდნელი ცვლილებების გათვალისწინებით, რომელთა შორისაცაა ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდა, ხელშეკრულების მიხედვით ან სხვაგვარად, კრედიტების, რომელთა გაცემის ვალდებულება ნაკისრია, მოსალოდნელი ათვისება და გადაუხდელ შენატანებზე დარიცხული პროცენტი.
დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში	დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში არის დროის გარკვეულ მომენტში დეფოლტის დადგომის შემთხვევაში წარმოქმნილი ზარალის შეფასება. ეყრდნობა სხვაობას გადასახდელ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის, რომელთა მიღებასაც კრედიტორი მოელის, მათ შორის უზრუნველყოფის საგნის რეალიზაციის გზით. ჩვეულებრივ, გამოიხატება დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების პროცენტის სახით.

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი იქმნება 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე დაყრდნობით, თუ არ შეიმჩნევა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა ან გაუფასურების სხვა ნიშნები რეზერვის შექმნის თარიღიდან, რა შემთხვევაშიც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი დაეყრდნობა აქტივის არსებობის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს (აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი). 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი არის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ნაწილი, კერძოდ ფინანსური ინსტრუმენტის დეფოლტის შემთხვევების შედეგად მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომლებიც შესაძლოა დადგეს საანგარიშგებო თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში. აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი და 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი გამოითვლება ან ინდივიდუალურად, ან კოლექტიურად, შესაბამისი ფინანსური აქტივების პორტფელის ხასიათიდან გამომდინარე.

ბანკმა დანერგა პოლიტიკა, რომლის მიხედვითაც, თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის აფასებს, თავდაპირველი აღიარების შემდეგ მნიშვნელოვნად არის თუ არა გაზრდილი ფინანსური ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი, რისთვისაც ითვალისწინებს დეფოლტის რისკის ცვლილებას ფინანსური ინსტრუმენტის დარჩენილი ვადის განმავლობაში. ზემოაღნიშნულ პროცესზე დაყრდნობით, ბანკი აჯგუფებს თავის სესხებს 1-ელ, მე-2, მე-3 ეტაპებად და შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულად, როგორც აღწერილია ქვემოთ:

პირველი ეტაპი:	სესხების თავდაპირველი აღიარებისას ბანკი ქმნის რეზერვს 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით. პირველი ეტაპის სესხები ასევე მოიცავს ისეთ სესხებს, რომელთა საკრედიტო რისკი შემცირებულია და სესხი რეკლასიფიცირებულია მეორე ეტაპიდან.
მეორე ეტაპი:	როდესაც სესხის წარმოშობის შედეგად საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არის გაზრდილი, ბანკი ქმნის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს. მეორე ეტაპის სესხები ასევე მოიცავს ისეთ სესხებს, რომელთა საკრედიტო რისკი შემცირებულია და სესხი რეკლასიფიცირებულია მესამე ეტაპიდან.
მესამე ეტაპი:	სესხები, რომლებიც გაუფასურებულად მიიჩნევა. ბანკი ქმნის აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვს.
შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული:	შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივები არის ისეთი ფინანსური აქტივები, რომლებიც გაუფასურებულია თავდაპირველი აღიარებისას. შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული აქტივები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით თავდაპირველი აღიარებისას და საპროცენტო შემოსავლის აღიარება შემდეგ ხდება კრედიტის მიხედვით დაკორექტირებული ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის საფუძველზე. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის აღიარება ან შემცირება ხდება მხოლოდ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში მომხდარი ცვლილების შესაბამისად.

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

დეფოლტის განმარტება და აღმოფხვრა

ბანკი ფინანსურ ინსტრუმენტს გადაუხდელოდ და, შესაბამისად, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსაანგარიშებლად, მე-3 საფეხურზე მყოფად (გაუფასურებულად) მიიჩნევს ყველა ისეთ შემთხვევაში, როდესაც მსესხებელი 90 დღით დააგვიანებს ხელშეკრულების თანახმად გადახდას. ბანკი სხვა ბანკებისგან მისაღებ თანხებს მიიჩნევს გადაუხდელოდ და იღებს დაუყოვნებლივ ზომებს მაშინ, როდესაც დღის განმავლობაში მოთხოვნილი გადახდები არ იფარება სამუშაო დღის დახურვის დროისთვის ცალკეული ხელშეკრულებების შესაბამისად.

იმის ხარისხობრივი შეფასებისას, კლიენტს დარღვეული აქვს თუ არა გადახდის პირობა, ბანკი ასევე განიხილავს სხვადასხვა შემთხვევას, რომლებიც შეიძლება მიუთითებდეს იმაზე, რომ გადახდა არ არის მოსალოდნელი. ასეთი მოვლენების დადგომისას, ბანკი საგულდაგულოდ ამოწმებს მომხმარებლის სტატუსს, რათა, თუ მან არ შეასრულა ვალდებულება, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლისას მიაკუთვნოს მე-3 ეტაპს, ან ხომ არ არის მე-2 ეტაპი უფრო მართებული.

ბანკს დაწესებული აქვს გარკვეული კრიტერიუმები, რომლებიც უნდა დაკმაყოფილდეს, რომ აქტივი გამოსწორებულად ჩაითვალოს. გადაწყვეტილება იმის შესახებ, აქტივი მე-2 ეტაპს უნდა მიეკუთვნოს თუ 1-ელს, დამოკიდებულია დეფოლტის აღმოფხვრისას განახლებულ საკრედიტო რეიტინგზე, და იმაზე, ხომ არ მიაღწიეს ეს საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდაზე თავდაპირველი აღიარების შემდეგ.

შიდა რეიტინგი და დეფოლტის ალბათობის პროგნოზირების პროცესი

ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილება თავის საქმიანობაში შიდა რეიტინგის მოდელებს ეყრდნობა. ბანკი სხვადასხვა მოდელს იყენებს თავისი მთავარი პორტფელებისთვის, რომლებითაც თავის მომხმარებლებს ანიჭებს შიდა რეიტინგის შეფასებებს Aaa-დან Ca-C-ის ჩათვლით. მოდელები მოიხმარს როგორც ხარისხობრივ, ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას და, უშუალოს მსესხებლის შესახებ ინფორმაციის გარდა, ასევე გამოიყენებს დამატებით გარე ინფორმაციას, რომელმაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს მსესხებლის ქცევაზე. თუ შესაძლებელია, ისინი ასევე ეყრდნობა ადგილობრივი და საერთაშორისო გარე სარეიტინგო სააგენტოებისგან მიღებული ინფორმაციას. თითოეულ რეიტინგს ენიჭება დეფოლტის ალბათობა, რომელიც ეფუძნება საპროგნოზო ინფორმაციას და ფასს 9-ის მიხედვით დავალიანების კლასიფიკაციას. ეს მეორდება თითოეული ეკონომიკური სცენარისთვის.

ბაზინა და ბანკთაშორისო ურთიერთობები

ბანკის სახაზინო და ბანკთაშორისო ურთიერთობები და კონტრაქტები არიან ფინანსური მომსახურების გამწევი დაწესებულებები, ბანკები. ამ ურთიერთობებისთვის ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილება აანალიზებს საჯაროდ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას, როგორიცაა ფინანსური ინფორმაცია და სხვა გარე მონაცემები, მაგალითად, გარე რეიტინგები, და მათ ანიჭებს შიდა რეიტინგს ქვემოთ მოცემული ცხრილის მიხედვით.

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

კორპორატიული და კომერციული სესხები

კორპორატიული და კომერციული სესხების შემთხვევაში, მსესხებლებს აფასებენ ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილების სპეციალისტები. საკრედიტო რისკის შეფასება ეყრდნობა კრედიტუნარიანობის შეფასების მოდელს, რომელიც ითვალისწინებს სხვადასხვა ისტორიულ, მიმდინარე და საპროგნოზო ინფორმაციას, როგორიცაა:

- ▶ ისტორიული ფინანსური ინფორმაცია, კლიენტის მიერ მომზადებულ პროგნოზებთან და ბიუჯეტებთან ერთად. ეს ფინანსური ინფორმაცია მოიცავს რეალიზებულ და მოსალოდნელ შედეგებს, გადახდისუნარიანობის, ლიკვიდურობის და სხვა შესაბამის კოეფიციენტებს, რომლებითაც ფასდება კლიენტის ფინანსური მდგომარეობა. ზოგიერთი ეს მაჩვენებელი ჩადებულია კლიენტებთან შეთანხმების პირობებში და ამიტომ, მეტი ყურადღებით ფასდება;
- ▶ მესამე მხარეებისგან კლიენტების შესახებ მიღებული ნებისმიერი საჯარო ინფორმაცია. ეს გულისხმობს სარეიტინგო სააგენტოების მიერ მინიჭებულ გარე რეიტინგებს, დამოუკიდებელი ანალიტიკოსების ანგარიშებს, საფონდო ბირჟაზე რეგისტრირებული ობლიგაციების ფასებს, პრესრელიზებს და სტატიებს;
- ▶ ნებისმიერი მაკროეკონომიკური ან გეოპოლიტიკური ინფორმაცია, მაგალითად, მშპ-ის ზრდა, რომელიც აქტუალურია კონკრეტული დარგისთვის და გეოგრაფიული სეგმენტებისთვის, რომლებშიც კლიენტი ეწევა საქმიანობას.
- ▶ ნებისმიერი სხვა ობიექტური და გადამოწმებადი ინფორმაცია კლიენტის მმართველობის ხარისხისა და უნარების შესახებ, რაც განსაზღვრავს კომპანიის საქმიანობას.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

სამომხმარებლო სესხები

სამომხმარებლო სესხები შედგება თანამშრომლების სესხებისა და ოვერდრაფტებისგან. ამ პორტფელის საკრედიტო რისკი და სესხებზე შესაძლო დანაკარგების შესაბამისი რეზერვი მოქმედი სესხების შემთხვევაში ფასდება კოლექტიურად, ხოლო უმოქმედო სესხების შემთხვევაში - ინდივიდუალურად.

ბანკის შიდა საკრედიტო რეიტინგის შეფასება:

შიდა რეიტინგის შეფასება	შიდა რეიტინგი	დეფოლტის ალბათობა აქტივის არსებობის მანძილზე	შიდა რეიტინგის აღწერა
1 კლასი	Aaa	0.24%	მაღალი შეფასება
1 კლასი	Aa1	0.26%	მაღალი შეფასება
1 კლასი	Aa2	0.29%	მაღალი შეფასება
1 კლასი	Aa3	0.32%	მაღალი შეფასება
1 კლასი	A1	0.35%	მაღალი შეფასება
1 კლასი	A2	0.39%	მაღალი შეფასება
1 კლასი	A3	0.44%	მაღალი შეფასება
1 კლასი	Baa1	0.50%	სტანდარტული შეფასება
1 კლასი	Baa2	0.57%	სტანდარტული შეფასება
1 კლასი	Baa3	0.66%	სტანდარტული შეფასება
1 კლასი	Ba1	0.78%	სტანდარტული შეფასება
1 კლასი	Ba2	0.94%	სტანდარტული შეფასება
1 კლასი	Ba3	1.17%	სტანდარტული შეფასება
2 კლასი	B1	1.52%	სტანდარტული შეფასება
2 კლასი	B2	2.13%	სტანდარტული შეფასება
3 კლასი	B3	3.29%	სტანდარტული შეფასება
3 კლასი	Caa1	5.71%	სტანდარტულზე დაბალი შეფასება
3 კლასი	Caa2	11.26%	სტანდარტულზე დაბალი შეფასება
3 კლასი	Caa3	25.34%	სტანდარტულზე დაბალი შეფასება
3 კლასი	Ca-C	30.12%	სტანდარტულზე დაბალი შეფასება
ვალდებულების შეუსრულებლობა		100%	გაუფასურებული

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება წარმოადგენს იმ ფინანსური ინსტრუმენტების საერთო საბალანსო ღირებულებას, რომელთა გაუფასურება გამოსათვლელია, და აფასებს როგორც კლიენტის უნარს, გაზარდოს დავალიანების მოცულობა დეფოლტის მოახლოებასთან ერთად, ისე პოტენციურ წინსწრებით დაფარვებს. 1-ლი ეტაპის სესხის შემთხვევაში, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანების გამოსათვლელად ბანკი აფასებს დეფოლტის შესაძლო მოვლენებს 12 თვის განმავლობაში, რათა გამოიანგარიშოს 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი. მეორე და მესამე ეტაპებისა და შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება ფასდება ინსტრუმენტების არსებობის მანძილზე მომხდარი მოვლენებისთვის.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში

საკრედიტო რისკის შეფასება ხდება დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების შეფასების სტანდარტიზებულ სისტემის საფუძველზე დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების გარკვეული მაჩვენებლის მისაღებად. დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების ეს მაჩვენებლები ითვალისწინებს დეფოლტის მომენტისთვის მოსალოდნელ დაუფარავ დავალიანებას და მას ადარებს იმ თანხას, რომლის ამოღება ან რეალიზება მოსალოდნელია ნებისმიერი უზრუნველყოფის საგნიდან.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ბანკი მუდმივად აკონტროლებს ყველა აქტივს, რომლებზეც მოსალოდნელია საკრედიტო ზარალი. იმის დასადგენად, ინსტრუმენტს ან ინსტრუმენტების პორტფელს ეხება თუ არა 12-თვიანი საკრედიტო ზარალი ან აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ბანკი აფასებს, მნიშვნელოვნად ხომ არ არის გაზრდილი საკრედიტო რისკი აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდეგ.

ბანკი ასევე მიმართავს შეფასების მეორად, ხარისხობრივ მეთოდს აქტივის საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოსაწვევად, როგორცაა, მაგალითად, კლიენტის/სესხის შეყვანა საყურადღებო სიაში ან ანგარიშის რესტრუქტურისა და კრედიტუნარიანობის გამომწვევი მოვლენის დადგომის გამო. საკრედიტო რეიტინგში ცვლილებების მიუხედავად, თუ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გადახდები 30 დღეზე მეტი ხნითაა ვადაგადაცილებული, ითვლება, რომ საკრედიტო რისკი თავდაპირველი აღიარებიდან მნიშვნელოვნად გაიზარდა.

მსგავსი აქტივების ჯგუფზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის კოლექტიურად შეფასებისას ბანკი ხელმძღვანელობს იმავე პრინციპებით, როგორებიცაა მაშინ, როდესაც აფასებს, მნიშვნელოვნად ხომ არ არის გაზრდილი საკრედიტო რისკი აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდეგ.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

კოლექტიურად შეფასებული ფინანსური აქტივების დაჯგუფება

ბანკი ქვემოთ მოყვანილ ფაქტორებზე დაყრდნობით ან კოლექტიურად, ან ინდივიდუალურად გამოითვლის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს.

აქტივების კლასები, რომლებისთვისაც ბანკი ინდივიდუალურად გამოითვლის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს:

- ▶ მე-3 ეტაპის ყველა აქტივი, განურჩევლად ფინანსური აქტივების კლასისა;
- ▶ მე-2 ეტაპის და მე-3 ეტაპის კორპორატიული და კომერციული პორტფელი;
- ▶ დავალიანებები, რომლებიც კლასიფიცირებულია, როგორც შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული, როდესაც ჩამოიწერა თავდაპირველი სესხი და რესტრუქტურისაციის შედეგად მოხდა ახალი სესხის აღიარება.

აქტივების კლასები, რომლებისთვისაც ბანკი კოლექტიურად გამოითვლის მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს:

- ▶ ბანკის კომერციული პორტფელის უფრო მცირე ან უფრო ერთგვაროვანი ნაშთები;
- ▶ 1-ლი ეტაპისა და მე-2 ეტაპის სამომხმარებლო სესხები;

ბანკი ამ სესხებს აჯგუფებს უფრო მომცრო ერთგვაროვან პორტფელებად, სესხების შიდა და გარე მახასიათებლების ერთობლიობის საფუძველზე, მაგალითად, შიდა რეიტინგის, გადაცილებული ვადების, პროდუქტის ტიპის ან მსესხებლის დარგის მიხედვით.

საპროგნოზო ინფორმაცია და სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი

თავის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელებში ბანკი მთელ რიგ საპროგნოზო ინფორმაციას ეყრდნობა და მათგან იღებს ისეთ ეკონომიკურ მაჩვენებლებს, როგორიცაა:

- ▶ მშპ-ის ზრდა;
- ▶ უმუშევრობის დონეები;
- ▶ სავალუტო რისკები.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელად გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები და მოდელები შეიძლება ყოველთვის არ ასახავდეს ბაზრის ყველა მახასიათებელს ფინანსური ანგარიშგების თარიღისთვის. ამის მხედველობაში მისაღებად, დროებითი შესწორებების სახით ხდება ხარისხობრივი კორექტირებები ან განახლებები, როდესაც ეს სხვაობები საკმაოდ არსებითია.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

ბანკი საპროგნოზო ინფორმაციას იღებს სეზონ-ის მიერ გამოქვეყნებული წყაროებიდან. ბანკის საკრედიტო რისკის განყოფილების ექსპერტები განსაზღვრავენ სხვადასხვა სცენარისთვის მისანიჭებელ წონებს. ცხრილებში მოცემულია ძირითადი საპროგნოზო ეკონომიკური ცვლადები/დაშვებები, რომლებიც გამოიყენება ეკონომიკურ სცენარებში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოსათვლელად. „მომდევნო წლების“ სვეტში რიცხვები წარმოადგენს გრძელვადიან საშუალო არითმეტიკულს და ამიტომ, 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ყველა სცენარისთვის ერთი და იგივეა.

მთავარი ფაქტორები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სცენარი	მინიჭებული ალბათობა, %
მშპ-ის ზრდა, %	ოპტიმისტური	25%
	ჩვეულებრივი	50%
	პესიმისტური	25%
აშშ დოლარი/ლარის სავალუტო კურსი	ოპტიმისტური	25%
	ჩვეულებრივი	50%
	პესიმისტური	25%
უმუშევრობის დონე, %	ოპტიმისტური	25%
	ჩვეულებრივი	50%
	პესიმისტური	25%

საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივის კლასების მიხედვით

ფინანსური აქტივების საკრედიტო ხარისხი იმართება ბანკის ზემოთ აღწერილი შიდა საკრედიტო რეიტინგის სისტემით. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ყველა ფინანსური აქტივი მიეკუთვნება 1-ელ ეტაპს. ქვედა ცხრილში წარმოდგენილია ფინანსური აქტივების სხვადასხვა კლასის საკრედიტო ხარისხი ბანკის საკრედიტო განახლებულ რეიტინგების სისტემაზე დაყრდნობით:

	შენიშვნა	მაღალი შეფასება	სტანდარტულზე		სულ
			სტანდარტული შეფასება	დაბალი შეფასება	
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში	5	1,772	43,506	–	45,278
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	6	–	58,083	5,313	63,396
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ამორტიზებული ღირებულებით	7	–	151,356	11,929	163,285
კორპორატიული		–	22,618	4,503	27,121
კომერციული		–	841	–	841
სავალო საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები ამორტიზებული ღირებულებით	8	–	20,468	–	20,468
აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები	16	–	23,114	2,589	25,703
აკრედიტივები	16	–	3,846	–	3,846
სულ		1,772	323,832	24,334	349,938

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

ქვედა ცხრილში წარმოდგენილია საერთო ნაშთები ბას 39-ის მიხედვით 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის შიდა საკრედიტო რეიტინგის სისტემაზე დაყრდნობით:

	შენიშვნა	მაღალი შეფასება 2017 წ.	ინდივიდუალურად გაუფასურებული	სულ 2017 წ.
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	6	51,445	–	51,445
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	7	105,201	9,576	114,777
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	8	62,279	–	62,279
სულ		218,925	9,576	228,501

ბანკის ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია მოცემულია ქვემოთ:

	2018				2017			
	საქარ- თველო	ეგთო	სხვა არა-ეგთო	სულ	საქარ- თველო	ეგთო	სხვა არა-ეგთო	სულ
აქტივები								
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	43,384	1,797	1,322	46,503	35,380	6,474	2,054	43,908
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	63,105	–	–	63,105	51,445	–	–	51,445
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	188,834	–	–	188,834	111,679	–	–	111,679
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	20,226	–	–	20,226	62,033	–	–	62,033
სხვა აქტივები	415	–	–	415	62	–	–	62
	315,964	1,797	1,322	319,083	260,599	6,474	2,054	269,127
ვალდებულებები								
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე	7,009	–	103,253	110,262	25,690	–	80,712	106,402
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	78,375	2,686	23,478	104,539	41,081	–	17,100	58,181
სხვა ვალდებულებები	196	69	124	389	131	–	–	131
	85,580	2,755	126,855	215,190	66,902	–	97,812	164,714
წმინდა აქტივები/(ვალდებულებები)	230,384	(958)	(125,533)	103,893	193,697	6,474	(95,758)	104,413

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა

ლიკვიდურობის რისკი ნიშნავს იმას, რომ ბანკმა შეიძლება ვერ შეძლოს ნორმალურ და სტრესულ ვითარებაში წარმოშობილი ფინანსური ვალდებულებების დროულად დაფარვა. მშობელი კომპანიისგან მოზიდული სახსრები ბანკის საქმიანობას უახლოეს მომავლში საკმარისად უზრუნველყოფს. ბანკის აქტივებს მართავს ისე, რომ უზრუნველყოს საკმარისი ლიკვიდურობა და ყოველდღიურად აკონტროლებს სამომავლო ფულად ნაკადებსა და ლიკვიდურობას. აღნიშნულ პროცედურებთან ერთად, ფასდება მოსალოდნელი ფულადი ნაკადები და მაღალი ხარისხის უზრუნველყოფა, რომელიც შესაძლებელია საჭიროებისამებრ გამოყენებულ იქნას დამატებითი დაფინანსების უზრუნველყოფისთვის.

ბანკი ფლობს კორპორატიული ობლიგაციების პორტფელს, რომლის დაგირავებაც შესაძლებელია ფულადი სახსრების გაუთვალისწინებელი დეფიციტის შემთხვევაში სებ-იდან სესხის აღების მიზნით. ამასთან, ბანკი ფლობს ფულად დეპოზიტს (სავალდებულო რეზერვი) სებ-ში, რომლის მოცულობაც დამოკიდებულია მოზიდულ სამომხმარებლო სახსრებზე.

ბანკი აფასებს და ზედამხედველობს ლიკვიდობის პოზიციას ცალკე აღებული კოეფიციენტების მიხედვით, რომლებიც დაწესებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ. 31 დეკემბრის მდგომარეობით ეს კოეფიციენტები იყო:

	2018,%	2017,%
ლკ- საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი (ლიკვიდური აქტივების საშუალო მოცულობა/ვალდებულებების საშუალო მოცულობა)	34.45	47.41

ფინანსური ვალდებულებების ანალიზი დარჩენილი საკონტრაქტო ვადების მიხედვით

ცხრილში ქვემოთ მოცემულია ბანკის ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 31 დეკემბრის მდგომარეობით საკონტრაქტო არადისკონტირებული დაფარვის ვალდებულებებზე დაყრდნობით. დაფარვები, რომლებიც ექვემდებარება შეტყობინებას, აღრიცხულია იმგვარად, თითქოს შეტყობინება დაუყოვნებლივ მოხდა. თუმცა, ბანკი მოელის, რომ მეანაბრეთა უმრავლესობა დაფარვას იმაზე ადრე არ მოითხოვს, ვიდრე ეს ბანკს მოეთხოვება. ცხრილი არ ასახავს მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს, რომლებიც გაწერილია ბანკის დეპოზიტების ფლობის ისტორიაში.

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	სულ
ფინანსური ვალდებულებები				
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე	20,579	59,117	34,189	113,885
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	80,901	24,054	336	105,291
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	389	–	–	389
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	101,869	83,171	34,525	219,565

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა (გაგრძელება)

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	სულ
ფინანსური ვალდებულებები				
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე	67,309	40,420	–	107,729
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	37,674	16,212	4,682	58,568
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	131	–	–	131
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	105,114	56,632	4,682	166,428

ქვემოთ მოცემული ცხრილი ასახავს საკონტრაქტო ვადის ამოწურვას ბანკის პირობითი ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის მიხედვით. თითოეული გამოყენებული სესხის პირობითი ვალდებულება შეტანილია იმ ყველაზე ადრეული თარიღით, როდესაც შესაძლებელი გახდება მისი გამოყენება.

	შენიშვნა	3 თვეზე ნაკლები	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	სულ
2018	16	29,549	–	–	29,549
2017	16	24,819	–	–	24,819

ბანკის ვარაუდით, შესაძლოა ყველა პირობითი ვალდებულება ან უზრუნველყოფა არ იქნას გამოყენებული ვალდებულებების ვადის ამოწურვამდე. ვადიანობის ანალიზი არ ასახავს მიმდინარე ანგარიშების ისტორიულ სტაბილურობას. მათ ლიკვიდაციას წარსულში უფრო მეტი დრო სჭირდებოდა, ვიდრე ეს ცხრილშია ნაჩვენები. ეს ნაშთები ზედა ცხრილებში გათვალისწინებულია სამ თვეზე ნაკლებ პერიოდში გადასახდელ თანხებში.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტების ფულადი ნაკადების მოძრაობა ან სამართლიანი ღირებულება შეიცვლება ისეთი საბაზრო ცვლილებების შედეგად, როგორცაა საპროცენტო განაკვეთები, უცხოური ვალუტის კურსი და კაპიტალის ფასები. უცხოურ ვალუტაში კონცენტრაციის გარდა, ბანკს არ აქვს საბაზრო რისკის არავითარი მნიშვნელოვანი კონცენტრაცია.

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი წარმოიშობა მაშინ, როდესაც სავალუტო კურსის ცვლილებამ შესაძლოა გავლენა იქონიოს ჯგუფის ფინანსური ინსტრუმენტების ღირებულებაზე. ბანკს სებ-ის დირექტივების მიხედვით აქვს დაწესებული ლიმიტები სავალუტო პოზიციებზე. პოზიციების კონტროლი წარმოებს ყოველდღიურად.

ქვედა ცხრილებში მოცემულია ვალუტები, რომლებშიც ბანკს მნიშვნელოვანი რისკი ჰქონდა 31 დეკემბრის მდგომარეობით თავის ფულად აქტივებსა და ვალდებულებებზე. ანალიზი გამოითვლის ლართან მიმართებით სავალუტო კურსის გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელი მოძრაობის ეფექტს მოგება-ზარალის ანგარიშგებაზე, თუ ყველა დანარჩენი ცვლადი მუდმივია. კაპიტალზე ეფექტი არ განსხვავდება მოგება-ზარალის ანგარიშგებაზე ეფექტისგან. ცხრილში უარყოფითი მაჩვენებელი ასახავს პოტენციურ წმინდა შემცირებას მოგება-ზარალის ანგარიშგებასა ან კაპიტალში, ხოლო დადებითი მაჩვენებელი კი ასახავს პოტენციურ წმინდა ზრდას.

ვალუტა	სავალუტო კურსის ცვლილება, 2018 წ.	ეფექტი დასაბეგრ მოგებაზე 2018	სავალუტო კურსის ცვლილება, 2017	ეფექტი დასაბეგრ მოგებაზე 2017
აშშ დოლარი	15%/(15%)	1,195/(1,195)	15%/(15%)	261/(261)
ევრო	15%/(15%)	(70)/70	15%/(15%)	(19)/19

წინასწარი გადახდების რისკი

წინასწარი გადახდების რისკი წარმოადგენს ჯგუფის ფინანსური ზარალის რისკს, როდესაც ბანკის კლიენტები ან კონტრაპენტები იხდიან, ან თხოულობენ გადახდას მოსალოდნელ პერიოდზე ადრე, ან გვიან.

ეფექტი ერთი წლის დასაბეგრ მოგებაზე იმ შემთხვევაში, თუ წლის დასაწყისში წინასწარ უნდა იქნეს გადახდილი გადასახდელი ფინანსური ინსტრუმენტების 10%, ხოლო ყველა სხვა ცვლადი უცვლელია, შემდეგნაირად ჩამოყალიბდება:

	წმინდა საპროცენტო შემოსავლის შემცირება
2018	1,837
2017	1,208

19. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი წარმოიქმნება შესაძლებლობიდან, რომ საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებები გავლენას იქონიებს ფინანსური ინსტრუმენტების ფულადი ნაკადების მომავალ მოძრაობაზე ან სამართლიან ღირებულებებზე. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ასახულია ბანკის მოგება-ზარალის ანგარიშგების მგრძნობელობა საპროცენტო განაკვეთის შესაძლო ცვლილების მიმართ, როდესაც ყველა დანარჩენი ცვლადი მუდმივია.

მოგება-ზარალის ანგარიშგების მგრძნობელობა არის საპროცენტო განაკვეთის ნავარაუდევო ცვლილების ეფექტი წმინდა საპროცენტო შემოსავალზე ერთი წლის მანძილზე, რაც ეფუძნება 31 დეკემბრისთვის ფლობილ ცვლადი განაკვეთის მქონე არასავაჭრო ფინანსურ აქტივებსა და ფინანსურ ვალდებულებებს.

ვალუტა	ზრდა/(კლება) საბაზისო ერთეულებში 2018 წ.	წმინდა საპროცენტო შემოსავლის მგრძნობელობა 2018 წ.
ლარი	100/(100)	432/(432)

ვალუტა	ზრდა/(კლება) საბაზისო ერთეულებში 2017 წ.	წმინდა საპროცენტო შემოსავლის მგრძნობელობა 2017 წ.
ლარი	100/(100)	115/(115)

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი წარმოადგენს დანაკარგის რისკს, რომელიც წარმოიქმნება სისტემების მწყობრიდან გამოსვლის, ადამიანური შეცდომის, თაღლითობის ან გარე მიზეზების გამო. როდესაც არ ხორციელდება კონტროლი, საოპერაციო რისკებმა შესაძლოა გამოიწვიოს რეპუტაციის შელახვა, სამართლებრივი ან მარეგულირებელი ზომები ან ფინანსური ზარალი. ბანკი ვერ აღმოფხვრის ყველა საოპერაციო რისკს, თუმცა კონტროლის სისტემის მეშვეობით და პოტენციური რისკების მონიტორინგითა და მათზე რეაგირებით, ბანკი შეძლებს რისკების ეფექტურ მართვას. კონტროლი გულისხმობს მოვალეობების ეფექტურ გადანაწილებას, წვდომის, ავტორიზაციისა და შეჯერების პროცედურებს, თანამშრომლების განათლებისა და შეფასების პროცესებს და შიდა აუდიტის გამოყენებას.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

20. სამართლიანი ღირებულების შეფასება

სამართლიანი ღირებულების იერარქია

შეფასების ტექნიკის მეშვეობით ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისა და წარდგენისათვის ბანკი შემდეგ იერარქიას იყენებს:

- ▶ დონე 1: ანალოგიური აქტივებისა და ვალდებულებების კოტირებული (არაკორექტირებული) ფასები მოქმედ ბაზარზე;
- ▶ დონე 2: მეთოდი, რომლისთვისაც გამოყენებული ყველა ამოსავალი მონაცემი, რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს აღრიცხულ სამართლიან ღირებულებაზე, არის პირდაპირ ან არაპირდაპირ განსაზღვრადი; და
- ▶ დონე 3: მეთოდი, რომლის დროსაც გამოიყენება ამოსავალი მონაცემები, რომლებსაც მნიშვნელოვანი გავლენა აქვთ აღრიცხულ სამართლიან ღირებულებაზე და არ ეყრდნობიან საბაზრო მონაცემებს.

შემდეგი ცხრილში მოცემულია სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური ინსტრუმენტების ანალიზი იერარქიული დონეების მიხედვით:

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	სამართლიანი ღირებულების შეფასება:			
	დონე 1	დონე 2	დონე 3	სულ
აქტივები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	46,503	–	–	46,503
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	–	–	63,105	63,105
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	–	–	188,834	188,834
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	–	–	20,226	20,226
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები				
სხვა აქტივები - წარმოებული ფინანსური აქტივები	–	415	–	415
2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	სამართლიანი ღირებულების შეფასება:			
	დონე 1	დონე 2	დონე 3	სულ
ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი				
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე	–	–	110,262	110,262
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	–	–	104,539	104,539
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ვალდებულებები				
სხვა ვალდებულებები - წარმოებული ფინანსური აქტივები	–	69	–	69

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

20. სამართლიანი ღირებულების შეფასება (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების იერარქია (გაგრძელება)

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	სამართლიანი ღირებულების შეფასება:			
	დონე 1	დონე 2	დონე 3	სულ
აქტივები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზე განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	43,908	–	–	43,908
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	–	–	51,445	51,445
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	–	–	111,679	111,679
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	–	–	62,033	62,033
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები				
სხვა აქტივები - წარმოებული ფინანსური აქტივები	–	62	–	62

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	სამართლიანი ღირებულების შეფასება:			
	დონე 1	დონე 2	დონე 3	სულ
ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზე განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი				
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე	–	–	106,402	106,402
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	–	–	58,181	58,181

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

20. სამართლიანი ღირებულების შეფასება (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც არ აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით

წინამდებარე ცხრილში მოცემულია ბანკის იმ ფინანსური ინსტრუმენტების საბალანსო ღირებულებებისა და სამართლიანი ღირებულებების შედარება კატეგორიების მიხედვით, რომლებიც არ აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში. ცხრილი არ მოიცავს არაფინანსური აქტივებისა და არაფინანსური ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებებს.

	საბალანსო ღირებუ- ლება 2018 წ.	სამარ- თლიანი ღირებუ- ლება 2018 წ.	აუღია- რებელი შემოსუ- ლობა 2018 წ.	საბალანსო ღირებუ- ლება 2017 წ.	სამარ- თლიანი ღირებუ- ლება 2017 წ.	აუღია- რებელი შემოსუ- ლობა 2017 წ.
ფინანსური აქტივები						
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	46,503	46,503	–	43,908	43,908	–
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	63,105	63,105	–	51,445	51,445	–
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	188,834	188,834	–	111,679	111,679	–
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	20,226	21,183	957	62,033	63,071	1,038
სხვა ფინანსური აქტივები	415	415	–	62	62	–
ფინანსური ვალდებულებები						
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე	110,262	110,262	–	106,402	106,402	–
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	104,539	104,539	–	58,181	58,181	–
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	389	389	–	131	131	–
სამართლიანი ღირებულების მთლიანი აუღიარებელი ცვლილება			<u>957</u>			<u>1,038</u>

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

20. სამართლიანი ღირებულების შეფასება (გაგრძელება)

შეფასების მეთოდები და დაშვებები

ქვემოთ მოცემულია მეთოდოლოგია და დაშვებები იმ ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების დასადგენად, რომლებიც არ არის აღრიცხული ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანი ღირებულებით.

აქტივები, რომელთა სამართლიანი ღირებულება უახლოვდება მათ საბალანსო ღირებულებას

როგორც წესი, იმ ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება, რომლებიც არის ლიკვიდური ან ხასიათდება მოკლე ვადიანობით (სამ თვეზე ნაკლები), უახლოვდება მათ სამართლიან ღირებულებას. ბანკის ყველა ფინანსური აქტივი, კლიენტებზე გაცემული სესხებისა და საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების (ე. ი. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები და მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ), და ფინანსური ვალდებულებების (ვალდებულებები კლიენტების მიმართ) გარდა ან ლიკვიდურია, ან საანგარიშგებო თარიღიდან 3 თვეში ეწურება ვადა.

კლიენტებზე გაცემული სესხების სამართლიანი ღირებულება დგინდება მათი პირველადი აღიარების დროს დაფიქსირებულ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთსა და ანალოგიურ ფინანსურ აქტივებზე მიმდინარე საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების შედარების შედეგად. 31 დეკემბრის მდგომარეობით კლიენტებზე გაცემული დაუფარავი სესხების უმეტესობა გაცემული იყო საბაზრო საპროცენტო განაკვეთით და 12-თვიანი ვადით, რომელიც იწურებოდა 2018 წლის 31 დეკემბერს, ხოლო 2017 წელს გაცემული სესხების სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთები უახლოვდებოდა საბაზრო საპროცენტო განაკვეთებს 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. შესაბამისად, მათი საბალანსო ღირებულებები უახლოვდება მათ სამართლიან ღირებულებებს.

სავალუტო ფორვარდული კონტრაქტები არის წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები, რომელთა შეფასების მეთოდი ეყრდნობა აქტიური ბაზრის მონაცემებს. ასეთი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასების მეთოდი მოიცავს ფორვარდული ფასწარმოქმნის მოდელებს, დისკონტირებული ღირებულების გამოთვლის გამოყენებით.

საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები

2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები წარმოადგენს ფიქსირებული განაკვეთის მქონე ფინანსურ აქტივებს, რომლებიც ამორტიზებული ღირებულებითაა აღრიცხული. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულება მიიღება სამომავლო ფულადი ნაკადების დისკონტირების შედეგად, ანალოგიური ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის არსებული საბაზრო განაკვეთებით.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

21. აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი

ქვემოთ ცხრილში მოცემულია აქტივებისა და ვალდებულებების ანალიზი იმისდა მიხედვით, თუ როდის არის მოსალოდნელი მათი ამოღება ან დაფარვა. ბანკის საკონტრაქტო არადისკონტირებული დაფარვის ვალდებულებებისათვის იხილეთ მე-19 შენიშვნა - „რისკის მართვა“.

	2018			2017		
	ერთი წლის განმავლობაში	ერთ წელზე მეტ ვადაში	სულ	ერთი წლის განმავლობაში	ერთ წელზე მეტ ვადაში	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	46,503	–	46,503	43,908	–	43,908
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	63,105	–	63,105	51,445	–	51,445
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	82,321	106,513	188,834	83,719	27,960	111,679
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	1,863	18,363	20,226	21,105	40,928	62,033
ძირითადი საშუალებები	–	2,136	2,136	–	906	906
არამატერიალური აქტივები	–	2,513	2,513	–	2,122	2,122
მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივები	148	–	148	–	–	–
სხვა აქტივები	2,557	1,035	3,592	495	216	711
სულ	196,497	130,560	327,057	200,672	72,132	272,804
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე	78,195	32,067	110,262	106,402	–	106,402
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	104,228	311	104,539	53,682	4,499	58,181
გარანტიებისა და აკრედიტივების ანარიცხები	6	–	6	135	–	135
სხვა ვალდებულებები	1,929	11	1,940	1,279	–	1,279
სულ	184,358	32,389	216,747	161,498	4,499	165,997
წმინდა	12,139	98,171	110,310	39,174	67,633	106,807

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

22. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები

ბასს (IAS) 24-ის „დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები“ მიხედვით მხარეები ითვლება დაკავშირებულად, თუ ერთ მხარეს აქვს უნარი, გააკონტროლოს მეორე მხარე ან მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს მეორე მხარის ფინანსურ და საოპერაციო გადაწყვეტილებებზე. თითოეული შესაძლო ურთიერთკავშირის განხილვისას, ყურადღება ექცევა ურთიერთობის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას.

დაკავშირებულმა მხარეებმა შეიძლება დადონ ისეთი გარიგებები, როგორსაც არ დადებდნენ დაუკავშირებელი მხარეები და დაკავშირებულ მხარეებს შორის დადებული გარიგებები შეიძლება არ დაიდოს იმავე პირობებითა და თანხებით, როგორითაც დაიდებოდა გარიგებები დაუკავშირებელ მხარეებს შორის.

დაკავშირებულ მხარეებთან გარიგებების მიმდინარე ნაშთები ასეთია:

	2018			2017		
	მშობელი კომპანია	უმაღლესი რანგის ხელმძღვა- ნელობა	საერთო კონტროლს დაქვემდე- ბარებული საწარმოები	მშობელი კომპანია	უმაღლესი რანგის ხელმძღვა- ნელობა	საერთო კონტროლს დაქვემდე- ბარებული საწარმოები
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,307	–	25	2,054	–	5,018
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	–	82	–	–	166	–
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების წინაშე	(8,085)	–	(36,220)	(53,589)	–	(24,530)
ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე	–	(6,807)	(24,780)	–	(6,579)	(28,140)
სხვა ვალდებულებები	(2)	–	–	(12)	–	–

22. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

დაკავშირებულ მხარეებთან გარიგებების შედეგად მიღებული შემოსავალი და ხარჯი:

	2018			2017		
	მშობელი კომპანია	უმაღლესი რანგის ხელმძღვა- ნელობა	საერთო კონტროლს დაქვემდე- ბარებული პირები	მშობელი კომპანია	უმაღლესი რანგის ხელმძღვა- ნელობა	საერთო კონტროლს დაქვემდე- ბარებული საწარმოები
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო	–	–	1	–	–	1
საკომისიო ხარჯი	93	–	–	171	–	–
საპროცენტო შემოსავალი კლიენტებზე გაცემული სესხებიდან	–	17	–	–	16	–
საპროცენტო შემოსავალი საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნებიდან	(2)	–	48	(2)	–	360
საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ ვალდებულებების საპროცენტო ხარჯი	986	–	516	1,643	–	362
კლიენტების მიმართ ვალდებულებების საპროცენტო ხარჯი	–	165	357	–	175	449
პროფესიული გასამრჯელო	69	–	–	79	–	–

ხელმძღვანელი პირების ანაზღაურება ასე გამოიყურება:

	2018	2017
ხელფასები და სხვა მოკლევადიანი სარგებელი	1,753	1,548

2018 წლისა და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ხელმძღვანელობის ზედა რგოლი შედგებოდა ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს 5 წევრისა და დირექტორთა საბჭოს 3 წევრისგან.

(ცხრილებში რიცხვები ათას ლარშია მოცემული)

23. კაპიტალის ადეკვატურობა

ბანკი ინარჩუნებს და აქტიურად განაგებს კაპიტალის ბაზას ბიზნესთან დაკავშირებული რისკების მართვის მიზნით. ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის შემოწმება ხდება სხვადასხვა კრიტერიუმებით, მათ შორის საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მიხედვით.

ბანკის კაპიტალის მართვის უპირველესი მიზანია (i) ბანკის შესაბამისობის უზრუნველყოფა სეზ-ის მიერ დადგენილ კაპიტალის მოთხოვნებთან და (ii) ბანკის ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენა. სეზ-ის მიერ დაწესებული კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტებთან შესაბამისობის მონიტორინგი ხდება ყოველთვიურად საანგარიშო მოხსენების სახით, რომელშიც წარმოდგენილია შესაბამისი გაანგარიშებები და ხელმოწერილია ბანკის მთავარი ბუღალტრის ან ფინანსური დირექტორის მიერ, რის შემდეგაც იგზავნება სეზ-ში.

2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში, ბანკი სრულად აკმაყოფილებდა ყველა გარე კაპიტალის მოთხოვნას.

ბანკი მართავს კაპიტალის სტრუქტურას და შეაქვს შესწორებები ეკონომიკური სიტუაციის და რისკის ფაქტორების გათვალისწინებით.

სეზ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი

2017 წლის დეკემბერში სეზ-მა ცვლილებები შეიტანა „კომერციული ბანკების კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების შესახებ“ დებულებაში. კაპიტალის განახლებული ჩარჩოს მიხედვით, კაპიტალის მოთხოვნები დაიყო პილარ 1-ის მოთხოვნებად, რომელიც ეხება ძირითადი პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალის და მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალი მინიმალურ მოთხოვნებს და პილარ-1-ით და პილარ 2-ით გათვალისწინებულ დამატებით ბუფერებად.

პილარ 1

- ▶ კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერი (რომელიც შედიოდა საზედამხედველო კაპიტალის მინიმალურ მოთხოვნებში) ცალკე გამოიყო და განისაზღვრა 2.5%-ის ოდენობით;
- ▶ კონტრციკლური კაპიტალის ბუფერი ამჟამად დადგენილია 0%-ის ოდენობით;
- ▶ სისტემურობის ბუფერი დაინერგება სისტემურად მნიშვნელოვანი ბანკებისთვის ოთხწლიანი პერიოდის განმავლობაში.

პილარ 2

- ▶ სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერმა ჩაანაცვლა უცხოურ ვალუტებში გამოხატული არაპეჯირებული სავალუტო სესხების კონსერვატიული შეწონა;
- ▶ დაინერგება კონცენტრაციის რისკის ბუფერი სექტორული და ერთი მსესხებლის კონცენტრაციის რისკისთვის;
- ▶ წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერი დაინერგება ბანკის მიერ წარმოდგენილ სტრეს-ტესტების შედეგებზე დაყრდნობით;
- ▶ მარეგულირებელი ორგანოს მიერ განსაზღვრული რისკების შეფასების საერთო პროგრამის (GRAPE) ბუფერი ბანკის კონკრეტულ რისკებზე დაყრდნობით.

23. კაპიტალის ადეკვატურობა (გაგრძელება)

სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი (გაგრძელება)

სებ-ის მოთხოვნით, ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის მთლიანი კოეფიციენტი რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების მინიმუმ 24.8%-ს უნდა შეადგენდეს, ხოლო პირველადი კაპიტალის /მირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი - რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 9.4%-ს, და ეს კოეფიციენტები გამოთვლილი უნდა იყოს ბაზელ 3-ის მოთხოვნების შესაბამისად. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი იყო:

	31 დეკემბერი, შენიშვნები	2018 წ.	კორექტირებები	31 დეკემბერი, 2018 წ. სებ-ის მიხედვით
საწესდებო კაპიტალი	13	103,000	–	103,000
გაუნაწილებელი მოგება		4,053	(1,840)	2,213
გამოკლებული: არამატერიალური აქტივები, წმინდა	8	(2,513)	–	(2,513)
მიმდინარე პერიოდის შემოსავალი		3,189	(615)	2,574
მირითადი პირველადი კაპიტალი		107,729	(2,455)	105,274
პირველადი კაპიტალი		107,729	(2,455)	105,274
დამატებითი კაპიტალი		3,020	1,020	4,040
სულ საზედამხედველო კაპიტალი		110,749	(1,435)	109,314
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები				364,770
კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი				29.97%
მირითადი პირველადი კაპიტალის/პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი				28.86%

	31 დეკემბერი, შენიშვნები	2017 წ.	კორექტირებები	31 დეკემბერი, 2017 წ. სებ-ის მიხედვით
საწესდებო კაპიტალი	13	103,000	–	103,000
წინა წლების დაგროვილი დანაკლისი		354	(2,149)	(1,795)
გამოკლებული: არამატერიალური აქტივები, წმინდა	8	(2,122)	–	(2,122)
სხვა კორექტირებები		–	(3,888)	(3,888)
მიმდინარე წლის შემოსავალი		3,453	554	4,007
მირითადი პირველადი კაპიტალი		104,685	(5,483)	99,202
პირველადი კაპიტალი		104,685	(5,483)	99,202
დამატებითი კაპიტალი		3,479	(523)	2,956
სულ საზედამხედველო კაპიტალი		108,164	(6,006)	102,158
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები				283,322
კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი				36.06%
მირითადი პირველადი კაპიტალის/პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი				35.01%

წინამდებარე დოკუმენტი წარმოადგენს შპს „იუაის“ მიერ 2019 წლის 14 მარტს გამოშვებული ინგლისურენოვანი აუდიტის დასკვნის თარგმანს.

წინამდებარე თარგმანსა და აუდიტის დასკვნის ინგლისურენოვან ორიგინალს შორის შეუსაბამობის შემთხვევაში უპირატესობა ენიჭება ინგლისურენოვან ტექსტს.